

UNIVERSITAT DE BARCELONA

U

B

**FUNCIONAMENT DELS
CLUBS DE LECTURA FÀCIL
DE LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES DE LES
CIUTATS
DE BARCELONA I GIRONA**

Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Grau en Informació i Documentació

Curs 2011-2012

Treball de Fi de Grau

Tutora: Mariona Chavarria Domingo

Alumna: Judit Garcia Val

SUMARI

	Pàgina
1. Introducció	4-12
1.1 Presentació del tema i de la situació actual	4-8
1.2 Finalitats i justificació del projecte	7-8
1.3 Marc de referència	8
1.4 Objectius de l'estudi	9
1.5 Metodologia	10-12
2. Lectura fàcil: estat de la qüestió	13-42
2.1 Biblioteca i club de LF	13-21
2.2 Objectius dels clubs de lectura	21-21
2.3 Tipologies i característiques dels clubs de LF	22-24
2.4 Metodologia d'aprenentatge dels clubs de LF	25
2.5 Llengües dels clubs de LF	25-26
2.6 Usuaris dels clubs de LF	26-31
2.7 Personal dels clubs de LF	31-36
2.8 Fons documental del club LF	36-38
2.9 Préstec interbibliotecari	38-40
2.10. Avaluació dels clubs de LF	41
2.11. Resultats dels clubs de LF	42
3. Accions per millorar els clubs de LF	43-52
4. Conclusions	47
5. Fonts	48-50
5.1 Bibliografia	48-50
5.2 Altres recursos	51-52
6. Agraïments	53
7. Abreviatures	54

8. Annexos	55-61
8.1 Annex 1. Entrevista conductora del club de lectura fàcil	55-58
8.2 Annex 2. Entrevista coordinadora del club de lectura fàcil	59
8.3 Annex 3. Guia per dinamitzar els clubs de lectura fàcil del CPNL	60-61

1. Introducció

El present treball s'estructura en cinc parts. El primer punt conté la introducció on es presenta el tema del projecte, la finalitat, els objectius, la revisió bibliogràfica i la metodologia emprada. Al segon apartat, es dóna a conèixer l'estat de la qüestió i s'ofereixen els resultats de l'anàlisi i les reflexions. A la tercera part, es presenta una síntesi de les accions que s'haurien de portar a terme per millorar l'estat actual de la qüestió. Finalment, el quart capítol es dedica a les conclusions. A l'annex 1 i 2 es presenten l'esquema d'entrevista realitzada a les personalitats implicades i, a l'annex 3 el document que fan servir les conductores del Consorci per a la Normalització Lingüística (a partir d'ara, CPNL) com a guia per dinamitzar els clubs.

1.1. Presentació del tema i de la situació actual

El tema escollit per a realitzar el present treball de recerca ha estat l'àmbit de la lectura fàcil (a partir d'ara, LF). Concretament aquest treball se centra en analitzar el funcionament dels clubs de LF de les biblioteques públiques de les ciutats de Barcelona i Girona.

L'Associació Lectura Fàcil (a partir d'ara, ALF) entén com a materials de LF els llibres, documents, pàgines webs, etc. que han estat elaborats amb especial cura per ser llegits i entesos per persones que tenen dificultats lectores. Tenen com a normativa bàsica les directrius internacionals de la International Federation of Library Associations (a partir d'ara, IFLA) que donen orientacions quant al llenguatge, al contingut i a la forma que han de tenir.

Al document anomenat *Resum de les principals pautes de lectura fàcil* (2008) es donen a conèixer les pautes més importants per elaborar un text de LF. Algunes d'aquestes són les següents: pel que fa al llenguatge, s'ha d'utilitzar un llenguatge senzill i directe, amb paraules pròpies del llenguatge quotidià parlat, evitant els verbs nominalitzats, les metàfores, els mots polisèmics i les frases subordinades; referent al contingut, s'ha de construir una història concreta i lògica amb una sola línia argumental on l'acció es desenvolupi de forma directa i simple, seguint una seqüència lògica; quant a la forma, la longitud de línia ha de tenir entre cinquanta-cinc i seixanta caràcters amb espais inclosos, s'ha d'intentar no deixar partícules penjant al final de la

línia, com articles, pronoms, preposicions i conjuncions, i es recomana dividir el text en paràgrafs i en capítols relativament curts per permetre que el lector realitzi pauses freqüents.

Aquests materials s'identifiquen amb el logotip LF a través del qual l'ALF en garanteix la qualitat:

Figura 1: Logotip de lectura fàcil. Font: Font: Associació..., 2012

Els materials de LF són necessaris perquè tothom pugui accedir a la lectura i és un dret recollit en nombrosos textos legals nacionals i internacionals.¹ S'ha de tenir en compte que llegir és un plaer que permet compartir idees, pensaments i experiències.

A l'actualitat, la LF guanya especial importància perquè hi ha un gran nombre de persones que tenen dificultats lectores que requereixen d'aquests materials:

“estudis internacionals mostren que a la majoria de països, més d'un 25% de la població no arriba al nivell d'alfabetització o d'habilitats lectores que caldria esperar després de nou anys d'escolarització. En alguns països aquestes xifres són del 40-50%” (*Directrius...*, 2012, p.11).

Concretament l'ALF, a la seva web, adverteix que a Catalunya el nombre de ciutadans que necessiten d'aquests materials per llegir és força elevat, donat que un 30% de la població té dificultats lectores.

L'origen de l'activitat de LF, segons Mayol i Salvador (2010), es data a la segona meitat del segle XX quan el col·lectiu bibliotecari de diversos països va corroborar que cada vegada són més amplis els segments de ciutadans que necessiten materials adaptats per poder accedir a la lectura i, amb ella, a la cultura i a la informació.

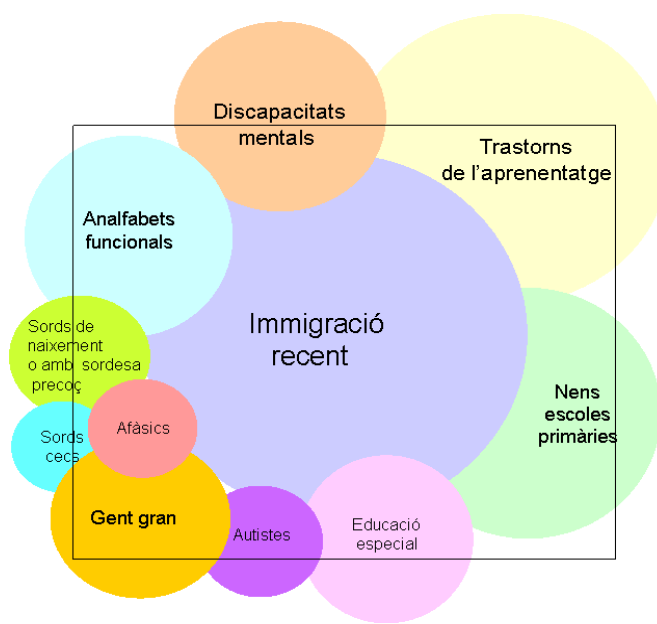
---

¹ *Convention on the Rights of Persons with Disabilities* (2008), *The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities* (1993) i *Manifest de l'IFLA/UNESCO sobre la Biblioteca Pública* (2002).

Les *Directrius per a materials de lectura fàcil* (2012) afirmen que els principals grups de població que poden beneficiar-se dels materials de LF són persones amb discapacitats intel·lectuals, amb discapacitats neuropsiquiàtriques, autistes, sordes de naixement o amb sordesa precoç, sordes i cegues, afàsiques, amb demència, amb escasses habilitats lectores originades per altres factors, immigrants recents i altres parlants de la llengua no nativa, lectors amb deficiències lectores i infants.

Per tant, els materials de LF són útils per dos grans grups de persones, aquelles que tenen dificultats lectores transitòries (lectors amb un llenguatge o habilitats de lectura limitats, com per exemple immigració, incorporació tardana a la lectura, escolarització deficient o trastorns d'aprenentatge, que, durant un temps determinat, trobaran útils aquests materials) o permanents (persones amb una discapacitat que tenen una necessitat intrínseca de productes de LF, com per exemple, discapacitats sensorials, psíquiques o senilitat). Als clubs de lectura analitzats al treball present s'han detectat membres de tots dos grups.

A la següent imatge es mostren les dades que s'acaben d'exposar, “els cercles de la il·lustració representen, aproximadament, els grups destinataris dels llibres de LF, i el quadrat, la necessitat d'aquests materials” (Associació..., 2012).

Figura 2: Usuaris i necessitat dels materials LF. Font: Associació..., 2012

Les Directrius per a materials de lectura fàcil (2012) estableixen també que els materials de LF s'adrecen a tres tipus de públics: persones adultes, joves i infants. A l'anàlisi efectuada únicament s'han trobat clubs dirigits a persones adultes.

Les biblioteques públiques tenen un paper molt important al camp de la LF. Donat que, la majoria de llibres que es publiquen de LF són adquirits per elles. Aquestes són les principals encarregades de difondre aquest material entre els lectors per atendre a les seves necessitats especials. Així i tot, s'ha de dir que, tot i els seus esforços per divulgar-los, a dia d'avui, els documents de LF, són unes publicacions força desconegudes per la població.

L'ALF, a la seva pàgina web, afirma que una de les estratègies més utilitzades a les biblioteques per promocionar la lectura i ampliar l'ús dels materials de LF són els clubs de LF. Un club de LF és un grup de persones amb diferents capacitats lectores que llegeixen un mateix llibre guiats per un monitor o monitora. Actualment a Catalunya hi ha al voltant de vint clubs de LF que tenen lloc dins de la biblioteca.

Tanmateix, no només les biblioteques poden crear clubs de LF, sinó que qualsevol entitat interessada en la lectura com a activitat cultural i lúdica, pot organitzar-ne, com per exemple, residències de gent gran, hospitals de dia, aules d'acollida, unitats de suport a l'educació especial, escoles d'adults, entitats d'atenció a persones amb discapacitat psíquica o sensorial, centres oberts, pisos tutelats, etc. En aquests casos és difícil comptabilitzar on es fan i en quines condicions.

1.2. Finalitats i justificació del projecte

A Catalunya hi ha dues entitats relacionades amb la LF: el Grup de treball LF del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (a partir d'ara COBDC) i l'ALF.

L'ALF es va crear l'any 2002. És una entitat sense ànim de lucre que fomenta l'elaboració, promoció i distribució de materials de LF per facilitar la lectura a les persones que tenen dificultats lectores i/o de comprensió. L'ALF, a més de proporcionar l'assessorament necessari a les biblioteques públiques i les entitats interessades en la lectura per tal que s'animin a crear clubs

de lectura, també ofereix altres serveis com: serveis editorials (adapten, revisen i editen textos adreçats a persones amb dificultats lectores per tal d'atorgar-los el logotip LF); serveis de formació (imparteixen cursos i tallers de formació en dinamització lectora i tècniques de redacció LF); assessorament i consultoria (adaptem a un llenguatge planer textos legals i documents informatius per a institucions i empreses que volen millorar la comunicació amb el seu públic destinatari).

El Grup de treball LF del COBDC també es va crear l'any 2002. La majoria de membres d'aquest Grup de treball són bibliotecaris de biblioteca pública i treballen per difondre els materials de LF en el seu àmbit. Al llarg dels anys, el Grup de treball ha presentat comunicacions a congressos bibliotecaris sobre diferents experiències en el funcionament i desenvolupament de clubs de LF en diferents biblioteques públiques. Aquest Grup, sovint treballava conjuntament amb l'ALF.

Per tal d'incentivar la creació de clubs de LF, el Grup de treball LF del COBDC i l'ALF, han elaborat una sèrie de materials pel bon funcionament dels clubs de LF i, així, assessorar a les biblioteques i institucions que en volen posar en marxa o que ja en tenen en funcionament. Alguns d'aquests textos són *Club de lectura fàcil: protocol de creació* i *Vols crear un club de lectura fàcil?*. Tanmateix, ni l'ALF ni el Grup de treball LF coneixen com s'estan desenvolupant els clubs que actualment estan en funcionament, ni quins resultats estan obtenint.

L'objectiu d'aquest treball consisteix en desvetllar aquesta incògnita, és a dir, conèixer l'estat real de la qüestió dels clubs de LF.

Per tal de portar a terme aquest objectiu, s'han analitzat els clubs de LF de les biblioteques públiques de les ciutats de Barcelona i Girona amb la finalitat de detectar quins són els seus punts febles i els seus punts forts. En alguns casos, s'han proposat solucions de millora i, en altres, únicament s'ha posat en evidència allò que es pot perfeccionar. Arrel d'això, aquest treball queda obert per a investigacions futures.

Aquest treball pot servir com a suport per a les institucions involucrades o interessades en els clubs de LF per a conèixer de forma més propera la realitat dels clubs de LF, quines són les seves problemàtiques i quines les seves potencialitats. L'estudi pretén ser una eina per a la millora global dels clubs de LF de les biblioteques públiques de Catalunya.

1.3. Marc de referència

Per a l'elaboració d'aquest treball s'ha realitzat una recerca bibliogràfica prèvia que ha serveix per saber quina és la situació de partida de l'estudi. La recerca s'ha centrat bàsicament en l'àmbit espanyol i català, encara que s'han tingut en compte publicacions internacionals rellevants en el context de l'estudi o bé, pel seu abast temàtic o bé, per la seva orientació. Hi ha nombroses publicacions sobre el tema, moltes d'elles directament vinculades amb les institucions esmentades anteriorment, i, per tant, amb una visió molt similar de la temàtica.

Com a marc normatiu de l'estudi s'utilitzen les *Directrius per a materials de lectura fàcil* (2012). De totes maneres, malgrat que és cert que aquestes estableixen una base teòrica, no especifiquen com s'han de portar a terme els clubs de LF, de fet, ni tan sols els anomena ja que simplement destinen la tasca de difusió d'aquests materials a les biblioteques.

Tal i com afirma Rocío Àvila (2011) a la introducció del seu treball, molts dels documents sobre LF que hi ha publicats es centren en el disseny i elaboració dels materials de LF, i són una minoria aquells que es dediquen a la metodologia sobre el desenvolupament de les sessions dels clubs. Per tant, d'evidència que manca informació sobre com els clubs de LF s'han de planificar, com s'han d'estructurar les sessions, quins recursos s'han de destinar, com es poden dinamitzar, etc. Fruit d'aquesta mancança, la mateixa Rocío Àvila va publicar el document *Com conduir sessions de lectura fàcil*, el qual s'ha considerat com a document essencial en aquesta investigació perquè és l'únic que dóna directrius detallades sobre com organitzar, planificar i dinamitzar un club de LF.

1.4. Objectius de l'estudi

L'objectiu primordial d'aquest treball és esbrinar el funcionament dels clubs de LF de les biblioteques de les ciutats de Barcelona i Girona amb la intenció de què els seus resultats puguin ser extrapolables a la resta de clubs de LF de Catalunya. Mitjançant la detecció de dificultats o problemàtiques del funcionament dels clubs de LF, així com la d'aquells punts o pràctiques que poden potenciar-se, es pot perfeccionar la seva organització i planificació futures.

1.5. Metodologia

En un principi es pretenia analitzar tot els clubs de LF que es porten a terme a les biblioteques públiques de Catalunya, no obstant, era un context territorial massa ambiciós per la manca de temps que s'hi pot destinar a aquest treball. Per aquest motiu, s'ha decidit acotar la recerca a les biblioteques de les ciutats de Barcelona i Girona. La raó per la qual s'han triat aquestes ciutats és pel fet que representen els dos sistemes de subministrament de préstec de documents dels clubs de LF de tot Catalunya; el de la Xarxa de la Diputació de Barcelona i el de la Central de Préstec i Serveis Especials (a partir d'ara, CePSE) de la Generalitat de Catalunya que més endavant s'explicaran en què consisteixen. En total, s'han analitzat deu clubs de LF diferents.

Una de les limitacions principals d'aquest estudi és el fet que comprèn únicament els clubs de LF dins l'espai de la biblioteca pública, deixant de banda els clubs de LF d'altres institucions.

Els passos que s'han seguit per elaborar aquest treball han estat:

1. Revisió bibliogràfica prèvia sobre la LF
2. Contacte via correu electrònic amb l'ALF
3. Entrevista amb l'Eugènia Salvador, codirectora de l'Associació de Lectura Fàcil i Laia Vidal, per tal de fer una aproximació a la matèria, conèixer què saben sobre els clubs de LF a les biblioteques públiques, i establir contacte personal amb l'Associació
4. Detecció de les necessitats de l'ALF
5. Acotament i adequació de les necessitats de l'ALF a les característiques de la investigació del Treball fi de grau
6. Revisió bibliogràfica prèvia de la temàtica
7. Contacte via correu electrònic amb les deu biblioteques per tal de demanar autoritzacions i establir contacte amb les conductores² dels clubs i coordinadores.
8. Elaboració del guió per fer l'entrevista a les deu conductores dels clubs de LF
9. Decidir amb les conductores el dia i l'hora per portar a terme l'entrevista
10. Decidir amb les coordinadores dels clubs de LF el dia i l'hora per portar a terme l'entrevista

---

² En aquest treball sempre s'utilitzarà la paraula femenina conductores per generalitzar, tot i que una entrevista es van fer a un conductor.

11. Prova pilot de l'entrevista a la primera conductora entrevistada (Biblioteca Ginardó-Mercè Rodoreda)
12. Portar a terme l'entrevista presencialment a les conductores de Barcelona i telefònicament a les de Girona
13. Portar a terme l'entrevista presencialment amb una coordinadora de LF de Barcelona i telefònicament amb una de Girona
14. Assistir a dos clubs de LF com a observadora per experimentar de primera mà què és participar en un club de LF
15. Buidar les dades de les entrevistes
16. Analitzar els resultats
17. Extreure conclusions

ID	Tasca	Nov	Feb	Mar	Abr	Mai
1	Revisió bibliogràfica genèrica	X				
2	Contacte ALF	X				
3	Entrevista ALF	X				
4	Detecció de les necessitats ALF	X				
5	Acotament i adequació necessitat	X				
6	Revisió bibliogràfica específica		X			
7	Contacte biblioteques		X			
8	Elaboració guió entrevista		X			
9	Contacte conductores		X			
10	Contacte coordinadores		X			
11	Prova pilot entrevista		X			
12	Entrevistes conductores			X	X	X
13	Entrevistes coordinadores			X	X	X
14	Assistència observació clubs			X	X	X
15	Buidatge entrevistes					X
16	Analitzar resultats					X
17	Extreure conclusions					X

Quadre 1: Cronograma del projecte

En un principi únicament s'havia de portar a terme una entrevista per a les conductores però, a causa que aquestes no coneixien com es desenvolupava el préstec de llibres, es va haver d'entrevistar també a les coordinadores dels clubs. Tanmateix, per obtenir la informació requerida, només va ser necessari entrevistar a una coordinadora de Barcelona i a una de Girona.

Les entrevistes s'han realitzat de manera presencial a les biblioteques de Barcelona, però a causa de la distància territorial que presentaven les ubicades a Girona, s'ha decidit portar a terme les

entrevistes telefònicament, que és una medi que garanteix també una certa proximitat amb les interlocutores. Els resultats han estat set entrevistes presencials i tres telefòniques a les conductores dels clubs de LF, i una presencial i una telefònica a les coordinadores dels clubs.

S'ha portat a terme una entrevista estandarditzada on s'ha utilitzat un nombre força obert de preguntes. Aquestes s'han formulat a totes les conductores de la mateixa manera per garantir que la comprensió esdevingués similar per totes elles. En el disseny previ s'ha intentat utilitzar preguntes que provoquessin l'evocació de pensaments, opinions i actituds sobre l'objecte d'estudi a les conductores.

S'ha triat la metodologia d'entrevista perquè la població estudiada no era molt gran i perquè mitjançant aquesta eina s'aconsegueix una interacció real amb les conductores dels clubs. Aquest treball pretén recollir informació de caire qualitatiu. Actualment, tal com indica el document *La Promoció de la lectura a les biblioteques públiques de Catalunya* (2010), es recullen majoritàriament dades estadístiques quantitatives sobre els clubs de LF i, per tant, no se sap gaire sobre les impressions personals dels participants o dels conductors. Per aquest motiu, és important conèixer la persona entrevistada, quin és el context de la seva tasca (biblioteca, característiques del barri, grup d'usuaris del club de LF, etc.) de cara a poder avaluar de forma més objectiva la seva feina.

Per complementar la visió i coneixement sobre els clubs de LF, s'ha assistit com observadora a dues sessions de dos clubs molt diferents: l'una a la Biblioteca Ginardó-Mercè Rodoreda (club realitzat per una bibliotecària i dirigit a persones amb discapacitats intel·lectuals) i l'altra a la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra (dut a terme per una conductora del CPNL i dirigit a persones que estan aprenent el català al CPNL).

2. Lectura fàcil: estat de la qüestió

Segons la web de l'ALF, actualment a Catalunya hi ha cent tretze clubs de LF, la majoria són propulsats per biblioteques públiques. Alguns es porten a terme dins de les seves instal·lacions i altres no. Aquest treball, tal com s'ha exposat anteriorment, únicament engloba aquells clubs realitzats dins dels recintes de les biblioteques públiques, i es centra en les ciutats de Barcelona i Girona.

A la ciutat de Barcelona hi ha trenta-vuit biblioteques públiques, únicament a sis d'elles es realitzen un total de set clubs de LF que tenen lloc dins l'espai de la biblioteca. A la ciutat de Girona el nombre de biblioteques públiques és molt inferior, del total de quatre biblioteques públiques, dues ofereixen aquest servei realitzant un total de tres clubs de LF.

Com ja s'ha dit més amunt, el present treball es basa en un seguit d'entrevistes que s'han fet a les conductores i coordinadores dels clubs de LF. L'objectiu consisteix en aconseguir una visió global del funcionament dels clubs de LF de les biblioteques públiques de les ciutats citades. Al mateix temps, es vol analitzar els punts febles dels clubs i suggerir algunes propostes per a la seva millora. Es pretén que les conclusions del treball, les potencials millores detectades, siguin aplicables a totes les biblioteques públiques del territori català.

Hagués estat molt enriquidor poder conèixer l'opinió dels usuaris dels clubs de LF, tanmateix, tenint en compte les dimensions del treball, s'ha decidit no incloure'ls. En un treball futur seria molt adient ampliar aquesta anàlisi tenint en compte la seva percepció.

2.1. Biblioteca i club de LF

En aquest apartat es donen a conèixer les dades bàsiques dels clubs de LF existents a les biblioteques públiques de les ciutats de Barcelona i Girona. Les informacions contextuais de les biblioteques s'han extret de l'*Institut d'estadística de Catalunya* (2012) i de les pàgines webs respectives.

Clubs de LF de la ciutat de Barcelona:

Biblioteca El Carmel-Juan Marsé

La Biblioteca El Carmel-Juan Marsé està situada al barri del Carmel de la ciutat de Barcelona caracteritzat pels grans desnivells que presenta, ja que s'estén per un turó. Va ser inaugurada l'any 2003 per pal·liar la necessitat d'espais de lectura pública, que fins aleshores es resolia al centre cívic del barri. A nivell educatiu i cultural, hi ha hagut històricament un gran dèficit entre la població d'aquesta zona donat que estadísticament la taxa d'abandonament dels estudis ha estat per sobre de la mitjana del total de la ciutat. Poc a poc, però, sembla que va disminuint.

Tipus de club	Adreçat a tot tipus d'usuari que vulgui aprendre la llengua. Club obert ³
Llengua del club	Català
Conductora	Procedent del CPNL
Metodologia d'aprenentatge	Els participants es llegeixen el llibre a casa i es conversa sobre ell a la sessió del club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa
Assistència mitjana dels usuaris	Sis participants
Any de creació	Gener 2011

Quadre 2: Dades bàsiques del club de LF

Biblioteca Francesca Bonnemaison

L'any 1909 s'inaugura l'Institut de Cultura i la Biblioteca Popular de la Dona a la dreta de l'Eixample, la qual va ser traslladada d'ubicació tan sols un any després al barri del Raval. Aquestes dues institucions, pioneres a tot Europa, oferien accés a la cultura, a la formació i a la informació a les dones treballadores. L'any 1930 hi havia fins a vuit mil sòcies, per la qual cosa es va haver de traslladar al barri de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, on es troba a l'actualitat. Actualment, la biblioteca està especialitzada en la dona, la moda i la cuina, recordant l'origen de la biblioteca. Tanmateix, els seus usuaris són ben variats, donat que com a biblioteca pública, l'utilitzen infants, joves i adults de qualsevol sexe.

---

³ Un club obert és un club de LF que està adreçat a tots els usuaris de la biblioteca que es vulguin apuntar.

Tipus de club	Adreçat a tot tipus d'usuari que vulgui aprendre la llengua. Club obert
Llengua del club	Català
Conductora	Procedent del CPNL
Metodologia d'aprenentatge	Els participants es llegeixen el llibre a casa i es conversa sobre ell a la sessió del club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa i aprendre a comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Set participants
Any de creació	2006

Quadre 3: Dades bàsiques del club de LF

Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda

La Biblioteca Ginardó-Mercè Rodoreda es va inaugurar l'any 1999 al recinte del Parc de les Aigües al baix Guinardó. Formava part de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i era gestionada pel districte d'Horta-Guinardó, però actualment, des de l'any 2001 forma part del Consorci de Biblioteques de la ciutat. Els usuaris d'aquesta biblioteca són de totes les edats, majoritàriament de classe mitjana; la freqüenten, sobretot, estudiants universitaris i jubilats.

Tipus de club	Adreçat a persones amb discapacitats intel·lectuals que viuen al Taller Escola Sant Camil. ⁴ Club tancat ⁵
Llengua del club	Castellà
Conductora	Una bibliotecària amb la col·laboració d'una psicòloga
Metodologia d'aprenentatge	Llegir íntegrament el llibre al club
Objectiu principal del club	Aprendre a llegir i aprendre a comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Quinze participants

⁴ "El Taller Escola Sant Camil és un centre ocupacional que dóna atenció a persones amb discapacitat intel·lectual des del 1962" (Taller..., 2012).

⁵ Un club tancat és un club de LF on només poden assistir els usuaris de la institució que hi ha al darrere.

Any de creació	Octubre 2011
-----------------------	--------------

Quadre 4: Dades bàsiques del club de LF

Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra

La Biblioteca Ignasi Iglésias Can Fabra es va obrir al públic l'any 1935, gràcies a la comissió probiblioteca impulsada per un grup d'intel·lectuals andreuencs de l'època. L'any 1936 es va reinaugar amb més ressò polític i mediàtic. En aquells moments estava situada al segon pis de l'Ajuntament del districte de Sant Andreu, però l'any 1990 va ser traslladada a l'edifici Josep Pallach. Més tard, al 2002, es va tornar a traslladar, ara a Can Fabra, a l'edifici rehabilitat de la fàbrica de fils Coats Fabra. Aquesta biblioteca va ser pionera en la informatització de la majoria dels seus serveis, i també va ser la primera en disposar d'un fons audiovisual. Una gran quantitat dels usuaris de la biblioteca són immigrants amb un baix nivell econòmic, amb necessitats concretes com l'aprenentatge de la llengua catalana o la necessitat de trobar documents en la seva pròpia llengua.

Realitza dos clubs de LF:

1) Club de LF anomenat *Habitatges Joan Torras*

Tipus de club	Adreçat a persones de la tercera edat que viuen als Habitatges Joan Torras i que volen aprendre la llengua. Club tancat
Llengua del club	Català i castellà
Conductora	Assistent social
Metodologia d'aprenentatge	Llegir íntegrament el llibre al club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa i aprendre a comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Quinze participants
Any de creació	Octubre 2011

Quadre 5: Dades bàsiques del club de LF

2) Club de LF anomenat *CPNL*

Tipus de club	Adreçat als usuaris del CPNL del districte Sant Andreu de Barcelona. Club mixta. ⁶ Assistència obligatòria pels participants que provenen del CPNL
Llengua del club	Català
Conductora	Procedent del CPNL
Metodologia d'aprenentatge	Els participants es llegeixen el llibre a casa i es conversa sobre ell a la sessió del club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa i aprendre a comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Vuit participants
Any de creació	Octubre 2011

Quadre 6: Dades bàsiques del club de LF

Biblioteca Nou Barris

La Biblioteca Nou Barris es troba ubicada a l'edifici de l'antic Institut Mental de Barcelona de Nou Barris. Es va inaugurar l'any 1997 formant part de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació, fins que al 2001 va passar a formar part del Consorci de Biblioteques de Barcelona. Aquesta biblioteca també es troba en un dels districtes amb més nivell d'immigració de Barcelona, per la qual cosa la biblioteca els té molt en compte com a usuaris potencials.

Tipus de club	Adreçat a tot tipus d'usuari que vulgui aprendre la llengua. Club obert
Llengua del club	Català
Conductora	Procedent del CPNL
Metodologia d'aprenentatge	Els participants es llegeixen el llibre a casa i es conversa sobre ell a la sessió del club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa i aprendre a

⁶ Un club mixta és un club de LF on obligatòriament han d'assistir els usuaris de la institució que hi ha al darrere però, alhora, també es poden incorporar altres usuaris de la biblioteca

	comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Sis participants
Any de creació	2007

Quadre 7: Dades bàsiques del club de LF

Biblioteca Xavier Benguerel

La Biblioteca Xavier Benguerel es va inaugurar l'any 1995. Comparteix edifici amb l'Arxiu Municipal del Districte. Forma part del Consorci de Biblioteques de la ciutat de Barcelona. Conté un fons especialitzat en cinema i literatura infantil i juvenil.

Tipus de club	Adreçat a tot tipus d'usuari que vulgui aprendre la llengua. Club obert
Llengua del club	Català
Conductora	Procedent del CPNL
Metodologia d'aprenentatge	Els participants es llegeixen el llibre a casa i es conversa sobre ell a la sessió del club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa i aprendre a comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Sis participants
Any de creació	2009

Quadre 8: Dades bàsiques del club de LF

Clubs de LF de la ciutat de Girona:

Biblioteca Ernest Lluch

La Biblioteca Ernest Lluch es va inaugurar l'any 2001, va ser la primera biblioteca municipal de Girona a tenir en compte els mínims del *Mapa de lectura pública de Catalunya*.⁷ La seva inauguració va ser una fita molt important donat l'augment de la qualitat dels serveis bibliotecaris en una ciutat que estava creixent demogràficament d'una manera molt accelerada.

⁷ Mapa de lectura pública de Catalunya (2008).

Tipus de club	Adreçat a tot tipus d'usuari que vulgui aprendre la llengua. Club obert
Llengua del club	Català
Conductora	Mestre d'escola
Metodologia d'aprenentatge	Els participants es llegeixen el llibre a casa i es conversa sobre ell a la sessió del club
Objectiu principal del club	Aprendre a parlar el català amb fluïdesa
Assistència mitjana dels usuaris	Set participants
Any de creació	2011

Quadre 9: Dades bàsiques del club de LF

Biblioteca Just M. Casero

Va ser inaugurada l'any 2003 donant un servei cultural a un dels barris amb més mancances de la ciutat de Girona. La intenció principal a l'hora d'inaugurar aquesta biblioteca va ser també, assolir els mínims establerts al *Mapa de lectura pública de Catalunya*. La Biblioteca Just M. Casero és freqüentada pels habitants de Sarrià de Ter donada la seva proximitat territorial.

Realitza dos clubs de LF:

1) Club de LF anomenat *Grup Fundació Ramon Noguera*

Tipus de club	Adreçat a persones amb discapacitats intel·lectuals que formen part del Grup Fundació Ramon Noguera. ⁸ Club tancat
Llengua del club	Català
Conductora	Voluntari (estudiant de psicologia)
Metodologia d'aprenentatge	Llegir íntegrament el llibre al club
Objectiu principal del club	Aprendre a llegir i aprendre a comprendre el que es llegeix

⁸ “El Grup Fundació Ramon Noguera té com a finalitat la creació i gestió de centres i serveis adreçats a persones amb discapacitat intel·lectual i a infants amb trastorns en el seu desenvolupament” (Grup... 2012).

Assistència mitjana dels usuaris	Sis participants
Any de creació	2010

Quadre 10: Dades bàsiques del club de LF

2) Club de LF anomenat *Escola d'adults*

Tipus de club	Adreçat als alumnes de l'Escola d'Adults de Girona i a tot tipus d'usuaris que vulguin aprendre la llengua. Club obert
Llengua del club	Català
Conductora	Voluntària (mestre d'escola jubilada)
Metodologia d'aprenentatge	Llegir íntegrament el llibre al club
Objectiu principal del club	Aprendre a llegir i aprendre a comprendre el que es llegeix
Assistència mitjana dels usuaris	Vuit participants
Any de creació	Octubre 2011

Quadre 11: Dades bàsiques del club de LF

L'entitat col·laboradora que està involucrada en el funcionament dels clubs de LF d'aquesta anàlisi és el CPNL.

“El Consorci per a la Normalització Lingüística és un ens creat a partir de la voluntat comuna de la Generalitat i de nombrosos ajuntaments, consells comarcals i diputacions amb l'objectiu de facilitar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua pròpia de Catalunya en tots els àmbits” (*Consorti...*, 2012).

La relació que té amb els clubs és que moltes conductores dels clubs de fet treballen per al CPNL.

El panorama de clubs de LF que hi ha a les ciutats de Barcelona i Girona pel que fa al seu nombre és força reduït, ja que només se'n comptabilitzen deu, sobretot si és tenen en compte les dades de la web de l'ALF sobre el gran nombre de persones a Catalunya que tenen dificultats lectores i a qui seria molt útil l'assistència en un club de LF. Ara bé, s'ha de dir que per part de l'ALF i amb

la col·laboració de la Subdirecció General de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, s'estan duent a terme accions per potenciar la creació de clubs de LF. L'evidència es troba al document que han fet públic *Pla Pilot de Lectura Fàcil a les biblioteques públiques de Catalunya*.

2.2. Objectius dels clubs de lectura

Tenint en compte la intenció dels materials de LF, l'objectiu primordial dels clubs de LF es fonamenta en què els participants aprenguin a comprendre el que llegeixen i, sobretot, aprenguin a parlar amb fluïdesa la llengua que s'utilitza al club.

Tot i amb això, a partir de l'anàlisi realitzada s'han detectat, a part d'aquests objectius, alguns que en deriven:

1. Aprendre a llegir
2. Aprendre a comprendre el que es llegeix
3. Aprendre a parlar la llengua amb fluïdesa, amb espontaneïtat, a través de la conversa
4. Ajudar els participant a què perdin la vergonya a parlar la llengua i que augmenti la seva autoestima
5. Millorar l'expressió oral
6. Complementar les classes teòriques de llengua
7. Fomentar el gust i l'hàbit de lectura
8. Oferir facilitats per l'aprenentatge de la llengua de manera gratuïta
9. Facilitar la integració social a través de l'aprenentatge de la llengua
10. Agermanar persones de diferents països
11. Culturitzar als participants: fomentar el coneixement de la literatura
12. Escoltar la lectura quan els usuaris no saben llegir (cas poc comú)
13. Exercitar la memòria
14. Fomentar el respecte i la tolerància
15. Atraure nous usuaris a la biblioteca pública perquè coneguin les seves instal·lacions, els serveis que ofereix i en facin ús.
16. Fomentar que la gent gran surti de casa

2.3. Tipologies i característiques dels clubs de LF

A través de l'anàlisi dels clubs, s'han observat tres tipologies de clubs de LF en funció dels usuaris a qui van dirigits. Hi ha els clubs adreçats a la gent gran, els de persones amb discapacitats intel·lectuals i els dirigits al públic general de la biblioteca pública que volen aprendre el català.

S'ha de tenir present, tal com s'ha exposat a la introducció, que hi ha moltes més tipologies de clubs, com els de persones amb discapacitats sensorials, l'adreçat a persones amb deficiències cognitives, els de salut mental, els de transtorns en l'aprenentatge i els de reclusos. Tot i que en aquest treball no es tracten totes les tipologies, s'intenta que les conclusions que se'n puguin extreure es puguin extrapolar a totes elles.

Per altra banda, també s'han detectat tres tipologies de clubs de LF en funció de si hi ha restriccions o no per accedir-hi. Hi ha els clubs oberts, on pot assistir qualsevol usuari de la biblioteca; els clubs mixtes on obligatòriament han d'assistir els usuaris de la institució que hi ha al darrere però, alhora, també es poden incorporar altres usuaris de la biblioteca; i els clubs tancats, on només poden participar els usuaris de la institució que els crea. S'ha observat que hi ha set clubs oberts, un de mixte i tres de tancats. L'únic club on l'assistència dels participants és obligatòria és el club mixte del CPNL de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras, però només ho és per aquells usuaris que estan apuntats a les classes del CPNL.

Pel que fa la creació dels clubs, s'ha constatat que tots els clubs es creen abans de què els assistents estiguin consolidats. En el cas que el nombre d'inscrits sigui molt reduït, no es porten a terme i s'anul·len. No obstant, cap biblioteca analitzada s'han trobat en aquesta situació. Els clubs de LF duren un curs escolar, comencen a l'octubre i acaben al maig.

El màxim de membres permesos per club oscil·la entre quinze i vint participants comptant amb les conductores. Però totes les conductores coincideixen en la idea de què un club d'aquesta grandària és excessiu i resulta inviable. Al·leguen que és molt complicat establir una conversa comuna on tots puguin parlar, i proposen que el nombre ideal d'assistents sigui entre els vuit i els deu. Tot i així, accepten que s'ofereixi aquest número elevat de participants perquè és el nombre d'exemplars d'un mateix títol de LF de què disposen les biblioteques.

Les conductores que tenen més de deu participants al club, han pensat una estratègia per poder dinamitzar el club correctament, que consisteix en crear grups de conversa dins de la sessió per fomentar que tots els participants tinguin l'oportunitat de parlar.

La realitat és que la mitjana actual d'usuaris dels clubs analitzats oscil·la entre els sis i els vuit membres. En cap club s'ha establert un mínim de participants actius ja que les conductores mai s'han trobat en una situació límit en aquest sentit. No obstant, la conductora de la Biblioteca Xavier Benguerel va comentar que si un dia només assisteix un participant a la sessió, ella igualment la realitzarà, però en comptes de fer l'hora i mitja completa, la reduirà per tal de no esgotar el participant. S'ha de tenir present que, a la majoria de participants, els costa parlar la llengua i per practicar-la han de fer un esforç mental important.

En alguns clubs però, hi ha usuaris en llista d'espera per incorporar-se als clubs. Hi ha llista d'espera a la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé, a la Biblioteca Nou Barris i a la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda. Aquestes dades són molt valuoses a l'hora de reconèixer la importància dels clubs de LF, donat que palesen que segueixen havent-hi usuaris que són conscient que necessiten aquest servei.

Aquí es mostra un punt controvertit que és que hi hagi llista d'espera en clubs on de fet hi ha pocs participants. Això es produeix perquè quan es crea el club a l'inici de curs s'inscriuen el nombre màxim de participants i després van deixant d'assistir. Quan els bibliotecaris els truquen per saber si els poden donar de baixa, els diuen que no que properament assistiran al club, i després no ho fan. És necessari buscar una estratègia per solucionar aquest problema i poder incorporar al club els usuaris vertaderament interessats.

Pel que fa la periodicitat dels clubs, majoritàriament és mensual excepte el club per a gent gran de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras que és setmanal i els clubs per a persones amb discapacitats intel·lectuals de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda i Just M. Casero que és quinzenal. Moltes conductores opinen que els clubs haurien de ser quinzenals per fidelitzar els usuaris i habitar-los a la lectura.

Tots els clubs es porten a terme entre setmana i tenen una durada d'una hora o d'una hora i mitja. Cada biblioteca realitza el club en un horari diferent, però, cinc biblioteques el tenen pel matí i

cinc per la tarda. Destacar l'horari de la Biblioteca Ernest Lluch que ho fa de 20.30h a 21.30h, quan la biblioteca està tancada. A totes les conductores els sembla adequat l'horari de les sessions excepte a la de la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé on realitza les sessions de 12h a 13h. Opina que l'horari no s'acaba d'adequar al temps lliure dels usuaris i suggereix que s'ha d'avançar perquè no coincideixi amb l'hora que surten els nens de l'escola, donat que hi ha usuaris que han d'abandonar el club abans que s'acabi.

Referent a l'espai concret on es porta a terme el club, totes les conductores consideren que és adequat. En tots els casos es realitza a la sala polivalent de les respectives biblioteques, excepte el club per a persones amb discapacitats intel·lectuals de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda, que es porta a terme a la sala infantil perquè la sala polivalent que tenen és molt petita i no té ventilació. Com que realitzen la sessió en horari de matí, sempre troben la sala infantil buida i, per tant, la seva presència no suposa un inconvenient per cap altre usuari.

Pel que fa a la difusió dels clubs de LF, la majoria de conductores comenten que s'ha d'augmentar donat l'alt nombre que hi ha d'usuaris potencials que tenen dificultats lectores. Bàsicament la difusió es fa a través de la web i el *Facebook* de les biblioteques, d'un full informatiu que es penja als plafons de les biblioteques i de les institucions que estan en contacte amb els clubs (CPNL, Escola d'Adults de Girona, Grup Fundació Ramon Noguera i Habitatges Joan Torras). També s'anuncia al bloc del CPNL i els professors del CPNL i dels clubs tancats també ho comuniquen oralment als usuaris potencials. De vegades també s'ha fet públic a l'Agenda de l'ajuntament de les ciutats i s'ha contactant amb associacions de col·lectius immigrants.⁹

Algunes propostes que les biblioteques podrien adoptar per augmentar la difusió dels clubs de lectura podrien ser, tal com suggereix l'article *Club de lectura fàcil* (2010), mitjançant cartells i tríptics a través dels comerços i entitats de la ciutat, i contactant amb entitats públiques i privades de la ciutat com per exemple, l'Oficina de català, l'Òmnium cultural, l'Institut Català de la Salut, etc.

---

⁹ Alguns exemples amb èxit han estat la *Xarxa 9 Barris Acull* i *Reagrupament Familiar* portats a terme per la Biblioteca Nou Barris.

2.4. Metodologia d'aprenentatge dels clubs de LF

Segons l'objectiu del club, la lectura del llibre es realitza col·lectivament a la sessió o no. Els clubs que principalment fomenten la conversa, que són els del CPNL, els participants s'han de llegir prèviament el llibre a casa, i a cada sessió es conversa sobre ell i es presenta un títol nou. Mentre que els clubs que emfatitzen en l'aprenentatge lector, és llegeix el llibre al club i la durada de la lectura acostuma a ser de tres sessions. Les conductores no posen deures encara que algunes envien correus electrònics als usuaris amb enllaços webs relacionats amb la lectura per si se'ls volen mirar per complementar el seu aprenentatge. També, hi ha conductores, que el primer dia de classe reparteixen als participants un full on hi ha una sèrie de reflexions útils per a totes les lectures perquè, si volen, les utilitzin.

Als usuaris que s'inscriuen als clubs no se'ls exigeix un nivell bàsic de la llengua escrita, ni de comprensió lectora, però sí un mínim d'expressió oral. L'encarregada de decidir si un usuari pot formar part del club sempre és la conductora. Depenent de la conductora, la decisió és més o menys estricta. Hi ha conductores que quan se'ls presenta un usuari que gairebé no parla la llengua, li comenten que prèviament s'apunti a un curs gratuït del CPNL, mentre que d'altres conductores, basen la seva decisió amb les ganes d'aprendre, la motivació de la persona i de l'esforç que realitza per parlar.

Sobre el fet de si s'exigeix als participants dels clubs de LF una implicació activa en el procés d'aprenentatge de la llengua la resposta és no. Únicament en aquells clubs que s'ha de portar el llibre llegit de casa, es sosté que el llegeixin prèviament. De totes maneres, tot i ser una minoria poc significativa, hi ha usuaris que no ho fan i simplement vénen al club per conversar. És una llàstima que desaprofitin aquesta oportunitat perquè la finalitat del club no només és aprendre la llengua sinó també culturitzar-se.

2.5. Llengües dels clubs de LF

La gran majoria de clubs fomenten l'aprenentatge de la llengua catalana, excepte dos: el club per a persones amb discapacitats intel·lectuals de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda, on es parla en llengua catalana però es llegeix en llengua castellana perquè els usuaris tenen més

facilitat per comprendre la lectura en castellà. I l'altre, el club Habitatges Joan Torras de la Biblioteca Ignasi Inglésias-Can Fabra on indistintament s'utilitzen les dues llengües per fomentar l'aprenentatge d'ambdues.

2.6. Usuaris dels clubs de LF

La tipologia d'usuaris que assisteixen als clubs és molt variada. Trobem, per una banda, el sector de persones nouvingudes (alguns estan aprenent el català autònomament i altres realitzen un curs de llengua paral·lelament). Per una altra, hi ha el sector de les persones grans que fa molts anys que viuen a Catalunya però que per diversos motius no han pogut aprendre la llengua abans. També hi és present el sector de persones amb discapacitats intel·lectuals on, fins i tot, tres participants no saben llegir però assisteixen al club per escoltar. I per últim, es detecta el sector de persones que saben la llengua però vénen al club perquè no es veuen preparades per assistir a un club de lectura normal,¹⁰ majoritàriament són persones grans. Aquesta situació, tot i ser minoritària s'ha donat en tres ocasions. Una conductora per atenuar aquesta desigualtat de nivell lector els ofereix a aquests usuaris la possibilitat de llegir la versió del fons general del llibre en comptes de la de LF.

Quant a la procedència dels usuaris dels clubs oberts (clubs adreçats a tots els usuaris de la biblioteca que es vulguin apuntar) s'observa que en general hi ha molta diversitat cultural. Per tant, l'origen de les persones no marca el tipus de club. A la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé predominen els usuaris d'Andalusia tot i que també, hi ha una forta presència de persones d'Amèrica del Sud; a la Biblioteca Francesca Bonnemaison predominen els participants procedents d'Amèrica Central (Mèxic), tanmateix també hi ha usuaris d'Àfrica (Egipte i Marroc); al club de LF del CPNL de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra predominen els participants d'Amèrica del Sud; a la Biblioteca de Nou Barris majoritàriament els usuaris procedeixen d'Amèrica del Sud i d'Amèrica Central, i en menor nombre també trobem d'Europa i de l'Àfrica subsahariana; a la Biblioteca Xavier Benguerel la meitat són de l'estat espanyol i l'altre meitat de fora, es localitzen usuaris de Rússia, Japó, Amèrica del Sud, Madrid i País Basc; a la Biblioteca Ernest Lluch procedeixen de França, Rússia, Londres, Ungria i, minoritàriament, d'arreu

---

¹⁰ S'entén com a club de lectura *normal* aquell que no és de LF.

d'Espanya; els usuaris del club de l'Escola d'Adults de la Biblioteca Just M. Casero procedeixen d'Àfrica (Gambia, Mali, Marroc i Aràbia Saudita), Àsia (Aràbia Saudita) i, minoritàriament, d'Amèrica del Sud (Colòmbia).

Pel que fa la procedència dels usuaris dels clubs tancats, aquesta ve condicionada per la institució que hi ha al darrere del club. Els usuaris de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda són de Barcelona; els del club Habitatges Joan Torras de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra, de Catalunya i Espanya; i els del club Grup Fundació Ramon Noguera de la Biblioteca Just M. Casero, de Girona.

Referent a l'edat dels usuaris dels clubs de LF s'observa que és molt variada, hi ha usuaris que tenen divuit anys i altres que en tenen setanta. Tanmateix, la mitjana d'edat dels participants dels clubs oscil·la entre els trenta i els cinquanta anys, excepte el club de l'Escola d'Adults de la Biblioteca Just M. Casero on tots els usuaris curiosament són joves (com a màxim tenen trenta anys), i els usuaris del club Habitatges Joan Torras de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra que són de la tercera edat. En el cas dels usuaris dels clubs oberts, no s'ha trobat cap cas destacat on es barregin usuaris joves amb usuaris de la tercera edat que tinguin problemes propis de l'edat com la pèrdua progressiva de la memòria i la visió, la incomprensió de les idees centrals del text per la poca destresa lectora, etc.

L'assistència dels usuaris als clubs, en tots els casos, és molt irregular, a excepció d'aquells clubs que han estat creats específicament per una tipologia d'usuari concreta, és a dir, els clubs tancats (Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda, club Habitatges Joan Torras de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra i club Grup Fundació Ramon Noguera de la Biblioteca Just M. Casero), o aquells on l'assistència és obligatòria perquè va unida a classes de llengua (club de CPNL de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras).

Aquesta irregularitat d'assistència dels usuaris és un gran problema per a la majoria de biblioteques perquè els usuaris que decideixen no venir més al club, abandonen sense avisar provocant que no hi pugui haver noves incorporacions.

Per evitar aquesta situació, algunes biblioteques han decidit portar a terme un seguiment actiu de l'assistència dels usuaris: en el cas de la Biblioteca de Nou Barris la conductora un dia abans de

la sessió truca a tots els participants inscrits per recordar la seva assistència i, en el cas que l'usuari comunicui que no vindrà més, li recorda que ha de tornar el llibre i el dóna de baixa perquè hi pugui haver noves incorporacions. El dia següent de la sessió del club, la coordinadora del club torna a trucar a aquells usuaris que no van assistir i que havien confirmat la seva presència, i els hi efectua el mateix procediment. La Biblioteca Xavier Benguerel té una altra manera de portar a terme el seguiment dels participants i és a través de correus electrònics. Quinze dies abans de la sessió, la conductora del club envia un correu a cada participant recordant la lectura (per si havien faltat l'anterior trobada), el dia i l'hora de la pròxima sessió. Segons l'experiència de la conductora, aquest seguiment és molt útil pel fet que els participants creen un vincle amb ella i amb el club, i es genera un compromís més alt en la permanència dels participants.

Hi ha moments a la vida en què les persones es senten més atretes per la lectura però és perquè tenen més temps per dedicar-se a ella, o perquè està orientada a un objectiu de formació. Per això, la majoria de persones que assisteixen al club són persones de la tercera edat, aturades, o que estan en procés de formació. No obstant, també hi ha un sector d'usuaris que treballen i assisteixen al club però aquest nombre és minoritari.

S'ha observat que el grau de formació dels participants dels clubs de LF majoritàriament és alt, a excepció dels clubs de les persones amb discapacitats intel·lectuals, el de la tercera edat i un grup minoritari de persones novingudes. Per tant, la majoria d'usuaris que assisteixen a aquests clubs han estat escolaritzats, molts d'ells posseeixen una carrera universitària i, consegüentment, són lectors habituals de llibres en la seva llengua. A partir d'aquesta observació, s'evidencia quin és el perfil dels assistents, persones habituades a l'entorn bibliotecari, i quins són els usuaris potencials, persones amb poca formació que no utilitzen freqüentment la biblioteca. Per tant, per aconseguir augmentar el nombre d'assistents dels clubs de LF, la difusió també s'ha de potenciar fora de l'entorn de la biblioteca perquè arribi als usuaris que no són usuaris usuals. Per aquí, la LF seria el mitjà d'entrada cap al seu creixement cultural i aprenentatge de l'idioma.

A l'hora de formar un club de lectura s'ha de procurar no ajuntar persones amb discapacitats intel·lectuals amb la resta d'usuaris. L'evidència es troba al club de LF de la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé on l'any passat es van incorporar al club usuaris amb discapacitats intel·lectuals. La seva incorporació va provocar que el ritme de la conversa i les intervencions de

la conductora fossin massa senzilles i, per tant, els usuaris que prèviament estaven al club, van decidir deixar d'assistir perquè s'avorrien.

Respecte el nivell de llengua que tenen els assistent i el nivell que es practica al club, és un tema que demana una atenció especial. Tots els clubs de LF dinamitzats per conductores del CPNL efectuen el nivell USUARI BÀSIC A1 dels *Nivells comuns de referència* per a les llengües del Consell d'Europa del *Marc europeu comú de referència per a les llengües*, algun club està entre el nivell USUARI BÀSIC A1 i USUARI BÀSIC A2 però no és el més habitual.

El nivell USUARI BÀSIC A1 consisteix en què

“[l’aprenent] pot comprendre i utilitzar expressions quotidianes i familiars i frases molt senzilles encaminades a satisfer les primeres necessitats. Pot presentar-se i presentar una tercera persona i pot formular i respondre preguntes sobre detalls personals com ara on viu, la gent que coneix i les coses que té. Pot interactuar d’una manera senzilla a condició que l’altra persona parli a poc a poc i amb claredat i que estigui disposada a ajudar” (*Nivells...*, 2002, p. 44).

El nivell USUARI BÀSIC A2 consisteix en què

“[l’aprenent] pot comprendre frases i expressions utilitzades habitualment i relacionades amb temes d’importància immediata (per exemple, informacions personals bàsiques, informacions familiars, compres, geografia local, ocupació). Pot comunicar-se en situacions senzilles i habituals que exigeixin un intercanvi simple i directe d’informació sobre temes familiars i habituals. Pot descriure, de manera senzilla, aspectes de la seva experiència o bagatge personal, aspectes de l’entorn immediat i assumptes relacionats amb necessitats immediates”. (*Nivells...*, 2002, p. 44).

A la resta de clubs analitzats, no s’ha concretat el nivell europeu que imparteixen donat que aquesta pregunta no s’havia incorporat a l’entrevista, tanmateix, a continuació s’intenta fer una aproximació. El nivell de comunicació oral i comprensió dels participants del club de la Biblioteca Ernest Lluch i dels usuaris d’Habitatges Joan Torras de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra és molt alt, s’observa perquè gairebé mai utilitzen llibres de LF sinó que empen llibres curts del fons general. I pel que fa el nivell dels participants de l’Escola d’Adults de la

Biblioteca Just M. Casero es considera que equivaldria a l'USUARI BÀSIC A1 ja que els participants acaben de començar a aprendre l'idioma.

En relació als clubs formats per persones amb discapacitats intel·lectuals, tal com s'ha exposat abans, el seu objectiu no està tan relacionat amb l'aprenentatge de la comunicació oral dels participants, sinó amb la seva fluïdesa lectora i aprendre a comprendre el que llegeixen. Així doncs, el nivell de lectura dels participants dels dos clubs analitzats és molt baix; els usuaris llegeixen a una velocitat lenta i els costa comprendre el que llegeixen.

Un cop explicats els nivells dels clubs, es veu que no sempre s'adeqüen estrictament als participants. A tots els clubs, inclosos els tancats, el nivell de cadascun és diferent. Per exemple, alguns dels participants dels clubs dels CPNL porten tres anys al club i alhora estan aprenent la llengua a les classes del CPNL i, per tant, van molt més avançats que aquells usuaris que acaben de començar. Aquesta realitat provoca molts conflictes a l'hora de realitzar els clubs perquè els usuaris que creuen que allò és massa difícil per a ells, o massa fàcil, abandonen el club. Com que actualment dividir els clubs pel grau de competències dels assistents no és possible a causa que la majoria de clubs compten amb pocs participants, s'ha de buscar una altra solució. La conductora de la Biblioteca Nou Barris proposa que seria ideal que dins d'un mateix club hi hagués, com a mínim, dues persones que compartissin el mateix nivell, d'aquesta manera entre elles sentirien empatia i s'evitaria que se sentissin aïllades en l'aprenentatge.

A la sessió d'observació que es va realitzar a la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras es van detectar aquests desnivells però no es va valorar negativament ja que els comentaris dels que en sabien més eren molt enriquidors per a la resta dels participants del club. La conductora jugava un paper molt important a l'hora d'intervenir recolzant les explicacions dels que tenien un bagatge cultura més alt per tal d'aportar nous coneixements.

A la sessió d'observació que es va mantenir a la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda, també es van detectar desigualtats, tanmateix aquestes principalment estaven relacionades amb la fluïdesa lectora del participants. Alguns llegien molt ràpid i altres molt lents. Tanmateix, no hi havia cap problema donat que entre ells es respectaven perfectament.

Pel que fa a la motivació dels assistents consolidats dels clubs, comentar que en la majoria dels casos tots els participants estan molt motivats ja que participen a les sessions, es llegeixen habitualment la lectura (excepte casos excepcionals), durant l'estiu alguns agafen en préstec llibres del fons LF de la biblioteca, etc.

Els objectius pels quals els participants assisteixen al club i que són motor de la seva motivació són per aprendre la llengua per motius acadèmics, laborals o personals, per aprendre a llegir i poder accedir autònomament i amb facilitat a la informació, i per gaudir de la lectura.

2.7. Personal dels clubs de LF

Els clubs de lectura estan dirigits per conductores que són les encarregades de dinamitzar els clubs. L'edat d'aquestes oscil·la entre els trenta i els cinquanta set anys a excepció d'una conductora que té seixanta-vuit anys que aprofita la vida tranquil·la de la jubilació per exercir com a voluntària, i un conductor que té vint i dos anys i utilitza l'ocasió per aprofundir en els seus estudis de psicologia a través del voluntariat. Cap conductora tenia una experiència prèvia com a dinamitzadora lectora excepte la de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda que durant un any va ser voluntària en un club de lectura normal en el què prèviament també havia estat usuària. En general les conductores entrevistades porten molt poc temps dirigint els clubs a excepció de la conductora de la Biblioteca Francesa Bonnemaison que ja porta cinc anys.

Pel que fa al nombre de personal del clubs de LF, tots els clubs estan dinamitzats per una sola conductora excepte el club per a persones amb discapacitats intel·lectuals de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda que consta d'una conductora i una psicòloga alhora. Aquesta psicòloga assisteix un cop al mes al club per assessorar i ajudar a la conductora a dinamitzar el club, verificar l'adequat funcionament d'aquest, i alhora, intervenir també com a conductora. La psicòloga és qui coneix amb més exactitud els participants i, per tant, és molt positiu que assessori i ajudi la conductora a dinamitzar el club (perquè aquesta no té una formació específica en psicologia), així conjuntament poden adequar les activitats amb més precisió a les preferències i necessitats dels participants.

En contraposició a aquest panorama, es troba l'experiència anteriorment esmentada de la conductora de la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé, on hi va haver un moment que el club que ella conduïa estava format per persones amb discapacitats intel·lectuals, i es va trobar que no tenia suficients coneixements per poder-lo dinamitzar correctament. Per tant, cal que les conductores que dinamitzin un club on hi hagi persones amb discapacitats intel·lectuals tinguin la formació suficient per poder-lo desenvolupar correctament, o, en cas de no poder disposar d'aquest personal format específicament per atendre aquests tipus d'usuaris, que la persona que hi hagi pugui solucionar la mancança formativa a través de suport i assessorament extern, tal com realitza la conductora de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda.

Els objectius principals dels clubs de LF estan relacionats amb la llengua i l'aprenentatge. Els bibliotecaris no tenen una formació específica en aquesta matèria i, per això, no acostumen a ser conductors. Per aquest motiu, la majoria de clubs estan conduïts per persones externes a la biblioteca. Depenent de si els usuaris tenen una característica especial o no, els conductors estan especialitzats en una matèria o en una altra.¹¹ S'observa que els clubs adreçats a persones amb discapacitats intel·lectuals estan conduïts per persones relacionades amb la psicologia, el club adreçat a persones de la tercera edat està dinamitzat per una auxiliar geriàtrica, i la resta de clubs, estan conduïts per persones que han cursat filologia catalana i/o magisteri. Per tant, es pot constatar que darrere de cada club hi ha un professional.

Tanmateix, a molts d'aquests professionals els manca formació en dinamització lectora ja que únicament el cinquanta per cent de les conductores dels clubs han realitzat algun curs relacionat amb aquesta matèria. Mitjançant les entrevistes, s'han evidenciat alguns problemes derivats d'aquesta carència formativa. Per exemple, una conductora novella, afirma que els llibres de LF no li permeten comentar i dialogar amb els participants durant l'hora i mitja de club. Li succeeix que es queda sense "idees" per parlar amb els assistents i sempre els acaba realitzant les mateixes preguntes per establir una conversa: què hauries fet tu a la situació del protagonista? si poguessis canviar el final del llibre, quin proposaries? etc. La conductora creu que per resoldre aquest problema els llibres haurien de ser diferents o bé, haurien d'anar acompanyats de més activitats addicionals per complementar-los.

---

¹¹ Exceptuant la conductora de la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé on la seva situació va ser puntual.

Altres conductores, com la de la Biblioteca Xavier Benguerel, que porta tres anys conduint el club de la biblioteca, no troba cap problema a la dinamització de les lectures perquè prèviament a la presentació del llibre, elabora un guió amb possibles preguntes pels participants per tal d'establir una conversació fluida durant l'hora del seu club.

Amb tot això es pot anar comparant les diferents habilitats que tenen les conductores a l'hora de dinamitzar els clubs.

No s'ha de perdre de vista però, el que comenta la conductora de la Biblioteca Xavier Benguerel a l'entrevista. Al principi, li va suposar un gran esforç i temps aprendre a dinamitzar el club ja que no tenia una formació prèvia. Amb el temps, i, a través de l'experiència i l'error, ha anat aprenent i millorant.

Així doncs, la manca de formació de les conductores en dinamització lectora és un fet ben estès, i infereix negativament en el funcionament dels clubs, provocant problemes que es podrien resoldre fàcilment a través d'un curs de formació especialitzada com els que ofereix l'ALF.

Per tant, tot i que és molt positiu que les conductors siguin professionals ja que realitzen els clubs partint d'una base, s'ha d'impulsar alhora la seva formació específica en dinamització lectora perquè coneguin estratègies per dirigir els clubs, els puguin gestionar correctament, i els usuaris en puguin treure més profit.

D'altra banda, la majoria de conductores dels clubs elaboren activitats complementàries a la lectura per enriquir la sessió, com per exemple visitar webs relacionades, buscar fotografies i imatges, veure pel·lícules, escoltar fragments de poesies recitades, fer venir l'autor perquè parli de l'obra, anar al teatre a veure l'obra representada, escoltar música, llegir el llibre en versió còmic, elaborar un cançoner,¹² agafar un còmic i treure'n els textos perquè els participants se'ls inventin, etc.

---

¹² El grup de dones grans dels Habitatges Joan Torras de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras, va elaborar una recopilació de cançons i recitacions per fer adormir els nadons anomenat *Les àvies bressolen*.

La majoria d'aquest recursos propis de cada conductora no es difonen¹³ provocant que cada cop que una conductora presenta un nou llibre, hagi de partir de zero pensant i elaborant quines activitats útils podria realitzar. Seria interessant crear una base de dades dinàmica dirigida als conductors, a través de la web de l'ALF. Esdevindria una eina de suport bàsica pels conductors de clubs de LF. S'hi podrien compilar tots aquests recursos que s'han creat per complementar les lectures, amb un breu comentari sobre l'impacte ocasionat amb els usuaris, és a dir, si van funcionar bé o no, i perquè. L'accés a la base de dades hauria de tenir dues opcions de cerca: una pel títol del llibre, i l'altre pel tipus de club destinat (material per persones amb discapacitats intel·lectuals, per persones que estan aprenent la llengua...). D'aquesta manera, els conductors estalviarien temps, es contribuiria a la millora dels clubs a través de les experiències passades i, a més, suposaria un reforç per a presents i futurs conductors que tinguin poca formació en dinamització lectora.

En referència al material complementari per a verificar la comprensió lectora dels participants, hi ha força recursos disponibles ja que, per una part alguns llibres de LF contenen un apartat de preguntes relacionades amb la comprensió lectora del llibre, i per l'altra part, el CPNL ha creat varis recursos webs, disponibles alguns per Internet.¹⁴ Aquest darrer material, també podria estar inclòs a la base de dades esmentada per unificar i agilitzar la seva recuperació.

A més, a la web de l'ALF, hi ha una sèrie de documents sobre bones pràctiques en dinamització lectora de diverses biblioteques,¹⁵ tanmateix, el seu accés és poc intuïtiu i, conseqüentment, no gaire divulgatiu. Seria convenient unir-los a la base de dades esmentada.

Tot i que a la majoria dels casos el personal dels clubs de LF és contractat, hi ha alguna excepció, com el cas dels dos clubs impulsats per la Biblioteca Just M. Casero de Girona on les conductores són voluntaris. Tanmateix, la tasca de creació i dinamització dels clubs ha estat proposada de manera voluntària per la majoria de conductores, o bé, elles mateixes s'han proposat per a cobrir aquell lloc de treball. Per tant, es troba un alt grau de compromís per part del personal a l'hora de treballar amb qualitat, independentment que siguin conductores voluntàries, contractades pel CPNL o, per la biblioteca.

---

¹³ Excepte algunes conductores del CPNL que entre elles se'n vien per correu electrònic aquests materials.

¹⁴ Com per exemple, *En català llegim i parlem* o *Tertúlia de lectura fàcil*.

¹⁵ Com per exemple, *Grup de lectura fàcil de la Biblioteca de la Model* o *El club de lectura fàcil*. de la Biblioteca de Castilla y León.

En general, cap club fa servir estrictament unes directius o pautes escrites per a la creació i/o bon funcionament del seu club. En el cas de les conductores del CPNL utilitzen unes recomanacions¹⁶ elaborades pel mateix CPNL que consisteixen en una guia pel conductor, on s'explica breument com realitzar la primera sessió del club, s'exposen algunes estratègies per gestionar el repartiment del torn de paraula, es menciona quina ha de ser la dinàmica del club i acaba exposant una sèrie de preguntes que es poden aplicar a totes les lectures. També, algunes conductores del CPNL utilitzen com a material complementari un document d'ús intern de la Universitat Pompeu Fabra que explica com desenvolupar un club de lectura normal.

Tot i que aquests documents són útils, és pot apreciar la manca de recursos informatius específics de què disposen les conductores d'aquests clubs, sobta que consultin un document que tracta sobre els clubs de lectura normal quan hi ha diversa literatura sobre els clubs de LF. Sobretot, quan a través de la web de l'ALF és pot localitzar un recull de documentació específica d'aquestes característiques. Un molt bon exemple a seguir podria ser el documents *Com conduir sessions de lectura fàcil*.

Aquest fet es produeix perquè la majoria de conductores del CPNL no tenen cap relació amb l'ALF i el desconeixement que posseeixen fa que no la considerin un referent. Això és paradoxal donat que l'ALF és la institució catalana propulsora de la LF, i és l'eina bàsica d'informació, comunicació i difusió de tots els avenços en LF. Pel que fa les conductores que no són del CPNL, únicament coneixen l'ALF aquelles que han realitzat un curs de dinamització lectora a través d'ella. Si l'ALF pogués arribar a ser un referent per a tots els conductors de clubs de LF podria realment esdevenir el lloc d'intercanvi i enriquiment mutu.

Seguint en aquesta línia, hi ha una minoria de conductores que utilitzen el treball en xarxa per comunicar-se amb altres institucions que realitzen clubs de LF, i les que ho fan, són les que han realitzat la formació impartida a l'ALF. Pel que fa les conductores de CPNL, únicament es comuniquen entre elles de manera informal a través del correu electrònic i, per tant, no tenen contacte amb les biblioteques ni altres institucions relacionades.

---

¹⁶ Accesibles a l'annex 3.

Es pot observar, doncs, que d'una manera o altra, es valora el treball en xarxa donat que s'intenta dur a terme. Podria l'ALF arribar a ser el referent que unificués la dispersió regnant? Aquest referent ajudaria a millorar la qualitat del servei que ofereixen els clubs de LF tot aportant un lloc on intercanviar criteris, experiències i reflexions sobre el treball que es realitza?

A nivell internacional, existeix La Xarxa internacional de LF *Easy to read network* que també està oberta a tots els implicats i interessats en LF. És un espai de contacte, a escala mundial, sobre temes de LF per intercanviar idees, informacions i experiències tot facilitant la cooperació entre individus de diferents països.

2.8. Fons documental del club LF

Aquest apartat encara que no és un dels punts en els quals es centra el treball, ha sortit força cops a les entrevistes. Les conductores dels clubs, junt amb les coordinadores dels clubs són qui decideixen quins llibres es llegiran al club.

Als clubs de LF es fan servir dos tipus de llibres; els de LF pròpiament dits, que s'han explicat a la introducció, i els llibres de l'editorial Eumo, coneguts popularment com llibres adaptats.

Els llibres adaptats de l'editorial Eumo consisteixen en una selecció i simplificació del text original, elaborats amb un nivell de la llengua elemental. Aquests llibres no segueixen cap directriu per a la seva creació.

A la majoria del clubs, i a vegades sense que les conductores en siguin conscients, s'utilitzen indistintament aquests dos tipus de llibres. Les conductores han de tenir present aquesta diferenciació a l'hora d'escollir la lectura atès que depèn de la tipologia d'usuari del seu club, el llibre adaptat no sempre s'adequarà amb precisió a les necessitats dels usuaris. Per exemple, en un club on els participants acaben de començar a aprendre la llengua, els serà molt més fàcil comprendre la lectura d'un llibre de LF que no pas d'un adaptat.

Pel que fa a l'elecció dels llibres, a tots els clubs orientats a l'aprenentatge de la llengua catalana, les conductores intenten que la meitat dels llibres que llegeixen els participants siguin d'autors

catalans per tal de fomentar i difondre la cultura del país. La majoria de conductores entrevistades coincideixen en l'opinió que s'han de publicar més títols d'autors catalans.

El material de LF que més s'utilitza és la novel·la de ficció (aventures, amor..), la de no-ficció (rerefons històric, humà...) i curiosament les biografies. La conductora del club del CPNL de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra, sempre intenta escollir lectures que siguin molt emotives i que permetin als participants expressar els seus sentiments. Comenta que és una estratègia perquè els usuaris s'esforcin en parlar la llengua i cerquin noves paraules per expressar aquelles idees que volen comunicar. Es va poder verificar que aquesta estratègia era eficaç a la sessió a la què es va assistir. S'hi va comentar el llibre *No estem mai sols*,¹⁷ dos participants van empatitzar molt amb Miquel Martí Pol i van establir una conversa amb la resta del grup amb paraules especialment commovedores tot reflectint la vida de l'autor.

La lectura de poemes no és gaire habitual als clubs de LF donat que és força complicada d'entendre pels usuaris. Cal dir al seu favor que aquells clubs que s'han atrevit a llegir-la, ha donat molt bon resultat. Com per exemple, el club de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra que s'acaba d'esmentar, o el de la Biblioteca Francesa Bonnemaison, amb *Tant de gust de conèixer-lo, Senyor Maragall*.¹⁸

Tots els clubs llegeixen un gran nombre de clàssics de la literatura universal, com per exemple *Romeo y Julieta*¹⁹ o *Tristany i Isolda*.²⁰ No obstant això, molts usuaris prèviament ja els han llegit en la seva llengua materna o bé, coneixen la història i conseqüentment la seva lectura no els motiva gaire. Tanmateix, als usuaris amb discapacitats intel·lectuals els és molt útil llegir lectures de les què prèviament coneixen la trama (a través de pel·lícules o sèrie de dibuixos) perquè així poden seguir-la amb més facilitat. Per tant, les lectures que per uns són un límit, per uns altres són una avantatge.

Els llibres de LF, tal com s'ha dit a la introducció, estan dirigits a tres franges d'edat: nens en edat escolar, joves i adults. Tots els clubs analitzats estan format per adults. Tot i això, els usuaris dels clubs per a persones amb discapacitats intel·lectuals del Grup Fundació Ramon Noguera

---

¹⁷ Pérez, Carmen (2002). *No estem mai sols: conèixer Miquel Martí i Pol*. [Barcelona]: Abadia de Montserrat, 71 p.

¹⁸ Bernal, M. Carme (2006). *Tant de gust de conèixer-lo, Senyor Maragall*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 69 p.

¹⁹ Shakespeare, William (2009). *Romeo i Julieta*. Barcelona: Castellnou, 149 p.

²⁰ *Tristany i Isolda* (2005). Barcelona: Castellnou; Almadra, 149 p.

prefereixen la lectura de llibres infantils atès que els són més senzills de llegir. En aquests casos, l'elecció ve condicionada pel grau de discapacitat dels usuaris.

Els llibres de LF que més han agradat als participants han estat: *Tant de gust de conèixer-lo, Senyor Maragall*.²¹ *Tant de gust conèixer-lo, Senyor Lull*,²² *El libro de la selva*,²³ *Anna Frank*.²⁴ Els llibre adaptats que ha tingut més èxit han estat: *Qui és el culpable*.²⁵

En general, hi ha la creença que manquen títols de llibres de LF, sobretot en llengua catalana. La CePSE ofereix setanta-tres títols en català i quaranta-u en castellà.²⁶ La Biblioteca Gòtic-Andreu Nin, que és la dipositaria de totes les biblioteques que actualment realitzen clubs de LF a la ciutat de Barcelona, ofereix trenta-vuit títols en català i vint en castellà.²⁷ És lògic que aquestes institucions tinguin més llibres en llengua catalana que en castellana donat que la majoria de clubs de LF estan orientats a l'aprenentatge de la llengua catalana.

2.9. Préstec interbibliotecari

Per elaborar aquest apartat, s'ha hagut de contactar amb les coordinadores dels clubs de LF perquè les conductores no coneixen ni gestionen el funcionament de petició de lots de llibres. Les conductores, tal com s'ha esmentat abans, únicament s'encarreguen d'escollir, junt amb la coordinadora, el títol de l'exemplar.

Els fons propis de LF de les biblioteques públiques no permeten crear clubs de lectura perquè no comprenen suficients exemplars d'un mateix títol. Per tenir diversitat de títols i poder prestar un exemplar a cada membre del club, s'ha creat un sistema de préstec interbibliotecari que consisteix en el subministrament de lots amb un màxim de quinze exemplars d'un mateix títol. A la Xarxa

---

²¹ Llegit pel club de LF de la Biblioteca Francesa Bonnemaïson.

²² Bernal, M. Carmen; Rubio, Carme (2008). *Tant de gust conèixer-lo, Senyor Lull*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 79 p. Llegit pel club de LF de la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé.

²³ Kipling, Rudyard (2006). *El libro de la selva*. Barcelona [etc.]: Castellnou, 64 p. Llegit pel club de LF de la club de LF de persones amb discapacitats intel·lectuals de la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda.

²⁴ Hoefnagel, Marian (2009). *Anna Frank: la seva vida*. Barcelona: La mar de fàcil, 132 p. Llegit pel club de LF de la club del CPNL de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra.

²⁵ Fuster, Jaume (2005). *Qui és el culpable?* Vic: Eumo; Barcelona: Universitat de Barcelona, 38 p. Llegit pel club de LF de la Biblioteca Nou Barris.

²⁶ La cerca es pot fer a través de la seva web.

²⁷ Informació d'ús intern, facilitada per la directora de la Biblioteca Gòtic-Andreu Nin.

de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona, les biblioteques dipositàries són les encarregades de conservar i gestionar aquests lots. Per tant, si una entitat o biblioteca vol un lot de llibres s'ha d'adreçar a la biblioteca dipositària que tingui més propera.

Tal com dóna a conèixer l'ALF a través de la seva web a Catalunya existeixen sis biblioteques dipositàries que subministren el préstec a les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona. Aquestes biblioteques són la Biblioteca Gòtic-Andeu Nin (Barcelona), la Biblioteca Can Casacuberta (Badalona), la Biblioteca Mestre Martí Tauler (Rubí), Biblioteca de Viladecans (Viladecans), la Biblioteca Joan Triadú (Vic) i la Biblioteca Central de Cornellà (Cornellà).

La CePSE també és, entre d'altres funcions, un centre dipositari de LF. Es diferencia de les biblioteques dipositàries en què ofereix el préstec de materials de LF a totes les biblioteques públiques de Catalunya, i no tant sols les de dins de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona.

La biblioteca dipositària que utilitzen tots els clubs de LF de la ciutat de Barcelona és la Biblioteca Gòtic-Andeu Nin. Els llibres es transporten d'un lloc a l'altre a través del correu intern del Consorci de Biblioteques de Barcelona. Els clubs de LF comencen a l'octubre. Per tal de realitzar una bona gestió dels lots de llibres, el programa de lectures del curs ja està previst des d'abans de l'estiu. Aquesta previsió es fa al mes de juny i es porta a terme a través d'un aplicatiu informàtic des d'on les biblioteques demanen els lots. Les biblioteques no poden renovar el préstec del lot donat que molt sovint hi ha una biblioteca que està esperant el lot per la seva següent sessió. Els lots, que estan formats per quinze exemplars, sempre s'envien complets per tal d'evitar pèrdues dels exemplars, encara que el club estigui compost per pocs assistents. Les biblioteques del CPNL són les primeres en escollir els títols disponibles perquè són les més nombroses; ho fan totes conjuntament per no solapar-se. Després de la seva elecció, ho fan la resta de clubs. De moment, les biblioteques restants, no tenen problemes de disponibilitat de títols perquè els llibres que elegeixen són força diferents als escollits pels clubs del CPNL. El club per a gent gran de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras gairebé no utilitza llibres de LF, i el club per a persones amb discapacitats intel·lectuals de la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé, empra llibres de caire més juvenils. Normalment, els lots sempre acostumen a arribar amb setmanes d'antelació als dies de les sessions, tot i que, aquells que procedeixen d'una biblioteca

que estava realitzant un club, a vegades, no arriben complerts a causa que algun usuari del club anterior no ha retornat el seu exemplar. Si un usuari o alguna biblioteca extravia o malmet un exemplar, l'ha de restituir perquè el lot no quedi incomplet.

Aquest sistema és força adequat donat que totes les biblioteques tenen el lot abans del dia de la sessió, però és molt rígid ja que no permet adequar les lectures a les característiques o preferències dels usuaris. Les lectures s'han decidit molt abans de saber qui seran els usuaris. L'únic criteri que les conductores tenen en compte a l'hora d'efectuar l'elecció és l'experiència del club de l'any passat, és a dir, quins llibres van agradar i quins no, per tal cercar lectures semblants. Es creu que s'hauria de buscar una estratègia per superar aquesta limitació i poder escollir la lectura en funció del públic a qui vagi dirigida.

Les biblioteques de Girona, per demanar els lots de llibres, utilitzen la CePSE. A través del formulari web que ofereix la CePSE es fa la petició. Cada lot té un nombre diferent d'exemplars. Per conèixer els exemplars disponibles de cada títol els bibliotecaris han de consultar el *Catàleg col·lectiu de la lectura pública* Argus. A diferència de les biblioteques de Barcelona, les biblioteques de Girona únicament demanen els exemplars que necessiten en funció dels participants del club. Els clubs de lectura de les biblioteques de Girona no elaboren un calendari previ sobre les lectures que es duren a terme aquell curs, tal com fan les biblioteques de Barcelona, sinó que elegeixen l'obra tenint en compte les característiques dels usuaris del club i la disponibilitat de títols. Quasi sempre les conductores poden escollir el llibre que volen perquè el préstec de documents de LF no està gaire estès. Els llibres es porten a les biblioteques per missatgeria a través de la Central de Biblioteques de Girona. Els lots, a diferència de les biblioteques de Barcelona, triguen bastant a arribar, a vegades fins i tot més d'un mes, per aquest motiu, els bibliotecaris han de realitzar la comanda amb força antelació. Els clubs acostumen a tenir les lectures dos mesos.

A través de la web de la CePSE s'ha pogut conèixer el termini màxim de préstec o si els lots es poden renovar o no. El funcionament del servei és el següent: els lots s'han de demanar amb una antelació màxima de tres mesos i mínima de vint-i-un dies laborables; el termini del préstec és de tres mesos, amb la possibilitat d'una prorrogació de trenta dies més si no hi ha reserva prèvia per part d'una altra biblioteca; si es perd algun document o bé es malmet, la biblioteca o persona responsable l'ha de restituir.

2.10. Avaluació dels clubs de LF

Pel que fa l'avaluació dels clubs de LF, únicament quatre clubs avaluen la satisfacció dels seus usuaris, l'eina emprada per mesurar-la ha estat l'enquesta. En tots els casos aquesta s'ha passat a l'última sessió del club, per tant, s'avalua anualment.

És sorprenent que, a dia d'avui, hi hagi tan pocs clubs que analitzin l'opinió dels seus usuaris. És cert que les conductores, a final de curs, fan una valoració global (no avaluació) amb els participants sobre què els ha semblat el club, tanmateix, els resultats que extreuen són molt superficials. És molt important conèixer el punt de vista de l'usuari per poder millorar i augmentar la qualitat dels clubs.

A més, les biblioteques tenen

“...la responsabilitat de vetllar per l'eficàcia i l'eficiència, ara més que mai, en un context de severa crisi econòmica. Els ciutadans reclamen cada vegada més i millors serveis públics, però també una gestió responsable dels recursos públics” (*La promoció...*, 2010, p. 19).

En una línia de treball futur, seria interessant analitzar les enquestes elaborades per les biblioteques i plantejar la combinació d'una altra eina per mesurar la satisfacció, com per exemple, el focus grup per obtenir indicadors qualitius. També seria molt útil avaluar la satisfacció dels usuaris dos cops l'any, donat que durant els primers mesos de clubs, és quan el nombre d'usuaris és més alt i, per tant, es podria esbrinar perquè hi ha tants que s'apunten i després deixen d'assistir.

Per altra banda, cap biblioteca disposa d'una eina d'avaluació per mesurar la satisfacció de la conductora. Per millorar i augmentar la qualitat del servei, cal també que les biblioteques emprin eines per quantificar la seva satisfacció.

2.11. Resultats dels clubs de LF

Totes les conductores coincideixen a dir que els resultats del club pel que fa a l'aprenentatge són molt positius ja que han observat una evolució en els participants. Tanmateix, no poden avaluar amb precisió si la LF és una etapa transitòria dels usuaris, atès que no tenen cap mitjà per efectuar el seguiment.

A efectes concrets, no es preveu que els usuaris dels clubs de persones amb discapacitats intel·lectuals passin a utilitzar el fons general de la biblioteca donat que tenen moltes dificultats amb la llengua i el seu aprenentatge és excepcional. Els participants del club per a gent gran de la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabras, tenen un nivell de la llengua força alt i a l'actualitat ja estan llegint llibres curts del fons general.

En referència als clubs formats per aquelles persones que volen aprendre el català o el castellà hi ha diferents resultats. Els clubs que porten poc temps en funcionament, es percep una evolució en l'aprenentatge dels usuaris. No obstant, si es té en compte si aquest usuari a la llarga passarà a utilitzar el fons general de la biblioteca, no es té clar ja que el seu nivell actual de la llengua és molt baix, i encara els queda molt per aprendre. El que sí que es pot preveure és que aquells que assisteixen paral·lelament a classes de llengua sí que ho aconseguiran, i aquells que no, els costarà molt i, per aconseguir-ho, hauran de ser constants i regulars a les sessions.

En referència als clubs que porten més temps en funcionament s'ha evidenciat, a través de l'observació, aquest pas de transició cap a lectures més complexes. Alguns usuaris estan començant a agafar en préstec llibres del fons general, sobretot d'autors que han llegit en LF i que els han agradat especialment, com per exemple Miquel Martí i Pol.

3. Accions per millorar els clubs de LF

Aquest apartat recull totes les propostes que s'han anat comentant al llarg del treball per tal de millorar els clubs de LF. En alguns casos, s'han proposat solucions de millora i, en altres, únicament s'ha posat en evidència allò que es pot perfeccionar.

Usuaris LF

- Es recomanable que els usuaris que s'apunten als clubs de LF per aprendre la llengua, paral·lelament assisteixin a classes específiques de llengua, per tal d'incrementar el seu aprenentatge.
- Hi ha clubs de LF que tenen llista d'espera i que el nombre d'usuaris actius dels clubs és molt reduït. No obstant, no es poden fer noves incorporacions perquè s'ha arribat al màxim d'usuaris inscrits. Quan s'estableix contacte amb aquests membres per saber si seguiran al club, diuen que sí però després no ho fan. Cal pensar una estratègia per solucionar aquesta incoherència i poder incorporar al club, els usuaris vertaderament interessats.
- Per pal·liar la problemàtica dels diferents graus de formació i nivells acadèmics dels participants dins d'un mateix club, s'ha d'intentar que, com a mínim, dues persones comparteixin el mateix grau d'aprenentatge perquè no es sentin aïllades i, entre elles, puguin comunicar-se còmodament. Tanmateix, no és una bona opció ajuntar en un mateix club persones amb discapacitats intel·lectuals amb la resta.
- Cal avaluar els primers mesos del club la satisfacció dels usuaris per tal d'esbrinar per què hi ha un nombre significatiu d'usuaris que s'apunten i després deixen d'assistir.

Aspectes tècnics del clubs de LF

- Per evitar la poca regularitat d'assistència dels usuaris i que aquests abandonin el club sense avisar, provocant que no hi pugui haver noves incorporacions, és recomanable portar a terme un seguiment actiu: un dia abans de la sessió del club trucar a tots els participants inscrits per

recordar la seva assistència. El dia següent de la sessió del club, tornar a trucar a aquells usuaris que no han assistit i que havien confirmat la seva presència. Una altra manera de fer un seguiment actiu consisteix en què quinze dies abans de la sessió del club, enviar un correu a cada participant recordant la lectura, el dia i l'hora de la pròxima sessió.

- No és adient que l'hora del club acabi després de l'hora de sortida dels nens de l'escola (13h o 17h) perquè provoca que alguns participants hagin de marxar de la sessió abans.
- Per augmentar el nombre de participants dels clubs de LF s'ha de potenciar la difusió dels clubs de LF fora de l'entorn de la biblioteca perquè arribi a les persones amb poca formació que no són usuaris habituals de la biblioteca ni dels clubs de LF. Alguns entorns a fer èmfasi podrien ser mitjançant cartells i tríptics a través dels comerços i entitats de la ciutat, i contactant amb més entitats públiques i privades de la ciutat.
- En general, les conductores autònomament elaboren activitats complementàries a les lectures per enriquir l'aprenentatge dels participants. Seria interessant compilar tots aquest recursos i crear una base de dades dinàmica, per exemple a través de la web de l'ALF, accessible a tots els conductors actuals i potencials, per poder compartir experiències, valoracions i recursos en relació als clubs, d'aquesta manera no partirien sempre de zero, s'acumularia en *know how* acumulat per l'experiència de tots els conductors anteriors. També es podria incloure en aquesta base de dades el material complementari per a treballar la comprensió lectora dels assistent que crea el CPNL.
- Per efectuar una bona gestió dels lots de llibres que procedeixen de les biblioteques dipositàries, s'estableix un calendari on, abans de l'estiu, totes les biblioteques decideixen el seu programa de lectures. Aquesta previsió provoca que es determinin les lectures abans de conèixer els usuaris. S'ha de buscar una estratègia per poder escollir la lectura en funció de les característiques i preferències dels usuaris dels clubs.
- Per millorar i augmentar la qualitat dels clubs de LF, cal que les biblioteques emprin eines per mesurar la satisfacció dels usuaris i també la dels conductors.

- El nombre de participants ideal dels clubs ha d'oscil·lar entre vuit i deu, mai més. Tanmateix, en aquells clubs on hi hagi més de deu membres es recomana crear grups de conversa dins de la sessió del club per fomentar la parla de tots els participants.
- Es recomanable que la periodicitat dels clubs sigui quinzenal per augmentar la fidelització dels usuaris i fomentar el seu hàbit de lectura.
- Hi ha usuaris que coneixen perfectament la llengua però assisteixen als clubs de LF perquè no s'atreveixen a anar a un club de lectura normal, per atenuar la desigualtat de nivell lector se'ls pot oferir llegir la versió del fons general en comptes de la de LF.

Conductors LF

- Els clubs de LF formats per persones amb discapacitats intel·lectuals han d'estar conduïts per persones expertes amb la discapacitat dels usuaris, o bé, els conductors habituals han de rebre una formació externa o complementària sobre com conduir-los per tal d'aconseguir que el club funcioni correctament.
- Per pal·liar els problemes de dinamització dels clubs de LF que molts cops recauen en què els llibres són inadequats, cal que les conductores estiguin formades en dinamització lectora per tal d'adquirir les habilitats corresponents.
- Per tal que les conductores tinguin més coneixement sobre la literatura que hi ha referent als clubs de LF, quins avenços s'estan realitzant, com poden ser escoltades, etc., cal que coneguin i utilitzin l'ALF.
- S'ha de fomentar el treball en xarxa per part de les conductores per tal d'intercanviar experiències i criteris dels clubs de LF.
- Cal que els clubs segueixin unes directrius o pautes escrites per a la creació i/o bon funcionament del club de LF per tal d'augmentar la seva qualitat (hi ha publicades).

- Els conductors han de conèixer la diferenciació entre el llibre de LF i el llibre adaptat per tal de saber si el llibre s'adequa a les necessitats del usuari del seu club. Les conductores han de tenir present aquesta diferenciació a l'hora d'escollir el llibre atès que depèn de la tipologia d'usuari del seu club, el llibre adaptat no sempre s'adequarà amb precisió a les necessitats dels usuaris

Fons LF

- S'han de publicar més títols de LF, però sobretot d'autors catalans per fomentar la literatura del nostre país.
- Per tal d'incrementar l'aprenentatge dels participants és recomanable utilitzar lectures amb un rerefons humà que animi als participants a opinar d'una manera més personal i implicada i així s'esforcin per parlar la llengua del club.

4. Conclusions

Aquest treball pretén ser una aproximació a la realitat de l'estat de la qüestió del funcionament dels clubs de LF de les biblioteques públiques de les ciutats de Barcelona i Girona. Gràcies a la col·laboració de les conductores i de les coordinadores dels clubs, s'ha pogut conèixer l'organització i la planificació dels clubs, i s'ha verificat si les conductores coneixen i tenen presents tots els esforços que s'estan duent a terme a través de l'ALF, la institució propulsora dels clubs de LF i l'encarregada de la LF a Catalunya.

Es conclou que el panorama analitzat, tot i ser millorable, és positiu. Per un costat, es troba que s'estan duent accions per fomentar la creació de clubs de LF. Per l'altra, que aquells clubs que estan en funcionament ho estan fent força bé. I el més important, totes les parts relacionades amb la LF (conductores, ALF, biblioteques..) estan molt motivades i interessades a realitzar canvis per aconseguir augmentar la qualitat i satisfacció del servei.

S'espera que les accions de millora que es proposen en aquest treball siguin útils i que puguin ser extrapolables a la resta de clubs de LF que es porten a terme a Catalunya.

5. Fonts

5.1 Bibliografia

Àvila, Rocío (2011). *Com conduir sessions de lectura fàcil: directrius d'organització, planificació i dinamització dels clubs de lectura fàcil*. <http://www.lecturafacil.net/file-storage/view/treballs-de-recerca/110606_Rocio_Avila_TFC_definitiu.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

Baró, Mònica; [et al.] (2010). “La promoció de la lectura a les biblioteques públiques de Catalunya”. En: *Jornades Catalanes d'Informació i Documentació* (12es: 2010: Barcelona). Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. <http://www.cobdc.org/jornades/12JCD/materials/comunicacions/REYES_promocio_lectura_BBPP.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

Casals, Imma (2010). “Club de lectura fàcil: protocol de creació”. En: *Jornada d'Intercanvi d'Experiències* (1es: 2010: Barcelona). [Barcelona]: [ALF]. <<http://www.lecturafacil.net/file/40267/ProtocolImma.pdf>>. [Consulta: 31/05/2012].

Casas, Joana; Pérez, Anna (2010). “Pla pilot de lectura fàcil a les biblioteques públiques de Catalunya”. En: *Jornades Catalanes d'Informació i Documentació* (12es: 2010: Barcelona). Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. <http://www.cobdc.org/jornades/12JCD/materials/comunicacions/PEREZ_pla_pilot_lectura_facil.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

Castell, Laia; Flores, Montse; Vivas, Xavier (2011). *Grup de lectura fàcil de la Biblioteca de la Model*. <http://www.lecturafacil.net/file-storage/view/premis-bp-2011-guanyadors/La_Model.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2008). United Nations: Department of Public Information. <<http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>>. [Consulta: 31/05/2012].

Directrius per a materials de lectura fàcil (2012). Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.
<http://www.cobdc.org/publica/directrius/directrius_lf.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

El club de lectura fàcil: un maridaje perfecto entre asociación, biblioteca y lectores (2011). [Valladolid]: Biblioteca de Castilla y León [etc.]. <http://www.lecturafacil.net/file-storage/view/premis-bp-2011-guanyadors/Premio_Lectura_F%C3%A1cil_2011.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

En català llegim i parlem: iniciació a la lectura i a la conversa en català (2007). Sant Adrià; Badalona: Consorci per a la normalització lingüística.
<http://www.cpnl.cat/media/upload/pdf/e_hotel_mar_preguntes_i_lexic_editora_130_65_0_1.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

Guia per al conductor (2008). [Barcelona]: Consorci per a la normalització lingüística.

Les àvies bressolen (2011).
<<http://w3.bcn.es/fitxers/biblioteques/iiglesias/canonerlesaviesbressolen.529.pdf>>. [Consulta: 31/05/2012].

Manifest de l'IFLA/UNESCO sobre la Biblioteca Pública (2002). Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.
<http://www.cobdc.org/publica/directrius/IFLA_publicues.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].

Mapa de lectura pública de Catalunya (2008).
<<http://www20.gencat.cat/docs/Biblioteques/Tematic/Documents/Arxiu/mapa.pdf>>. [Consulta: 31/05/2012].

Mayol, Carme; Salvador Eugènia (2010). “La lectura fàcil: una eina de dinamització lectora”. *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 1, p. 63-70.
<<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/209617/278832>>. [Consulta: 31/05/2012].

“Nivells comuns de referència” (2002). “*Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*”.

http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Publicacions/Marc%20europeu%20comu%20de%20referencia%20per%20a%20les%20llengues/Arxius/marc_cap3.pdf.

[Consulta: 31/05/2012].

Notes sobre què és un club de lectura (2003). [Barcelona]: Universitat Pompeu Fabra.

Resum de les principals pautes de lectura fàcil (2008). Barcelona: Associació Lectura Fàcil.

http://www.lecturafacil.net/file-storage/view/premi-literari/Resum_pautes_LF_per_a_textos_narratius.pdf. [Consulta: 31/05/2012].

Tertúlia de lectura fàcil: oi, Eloi? (2010). [Barcelona]: Consorci per a la normalització lingüística.

http://www.cpnl.cat/media/upload/arxius/Maresme/Oi_Eloi.pdf. [Consulta: 31/05/2012].

The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities (1993). United Nations: Division for Social Policy and Development.

<http://www.un.org/esa/socdev/enable/dissre00.htm>. [Consulta: 31/05/2012].

Vols crear un club de lectura fàcil?: t'expliquem com fer-ho perquè sigui ben fàcil (2010).. [Barcelona]: Associació Lectura Fàcil. http://www.lecturafacil.net/file-storage/view/Tr%C3%ADptic_Creant_un_club_LF.pdf. [Consulta: 31/05/2012].

5.2 Altres recursos

(2012). *Associació Lectura Fàcil*. <<http://www.lecturafacil.net/content-management/>>. [Consulta: 31/05/2012].

(2012). *Biblioteques de Barcelona: El Carmel-Juan Marsé*. <<http://w3.bcn.es/V51/Home/V51HomeLinkPI/0,3989,526634255,00.html>>. [Consulta: 31/05/2012].

(2012). *Biblioteques de Barcelona: Guinardó-Mercè Rodoreda*. <http://w3.bcn.es/V51/Home/V51HomeLinkPI/0,3989,99468012_99472155_1,00.html>. [Consulta: 31/05/2012].

(2012). *Biblioteques de Barcelona: Ignasi Iglésias-Can Fabra*. <<http://w3.bcn.es/V51/Home/V51HomeLinkPI/0,3989,526640750,00.html>>. [Consulta: 31/05/2012].

(2012). *Biblioteques de Barcelona: Nou Barris*. <<http://w3.bcn.es/V51/Home/V51HomeLinkPI/0,3989,171935746,00.html>>. [Consulta: 31/05/2012].

(2012). *Biblioteques de Barcelona: Xavier Benguerel*. <<http://w3.bcn.es/V51/Home/V51HomeLinkPI/0,3989,171936917,00.html>>. [Consulta: 31/05/2012].

(2012). *Biblioteques municipals de Girona*. <<http://www.bibliotequesgirona.org/>>. [Consulta: 31/05/2012].

- (2012). *Catàleg col·lectiu de la lectura pública.* <<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/home?lang=cat>> [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Central de préstecs i serveis especials.* <<http://www20.gencat.cat/portal/site/Biblioteques/menuitem.6ac196a374f5a5b009671410b0c0e1a0/?vgnextoid=88ab776e5c751210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=88ab776e5c751210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2010). *Consorci per a la normalització lingüística.* <<http://www.cpln.cat/>>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Easy to read network.* <<http://www.easytoread-network.org/>>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Eumo Editorial.* <<http://www.eumoeditorial.com/>>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Institut d'Estadística de Catalunya.* <<http://www.idescat.cat/>>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Reagrupament Familiar.* <http://www.bcn.cat/novaciutadania/pdf/ca/Reagrupament_CAT.pdf>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Taller Escola Sant Camil.* <<http://www.santcamil.org/index.html>>. [Consulta: 31/05/2012].
- (2012). *Xarxa 9 Barris Acull.* <<http://www.9bacull.org/>>. [Consulta: 31/05/2012].

6. Agraïments

A totes les biblioteques públiques de les ciutats de Barcelona i Girona on es realitzen els clubs de LF, donat que han facilitat el contacte amb les conductores dels clubs de LF.

A totes les conductores dels clubs de LF de dites biblioteques, sense la seva col·laboració aquest treball no es podria haver elaborat.

A les coordinadores dels clubs de LF, sense la seva ajuda no s'hagués pogut conèixer com es porta a terme el préstec interbibliotecari.

Als participants dels dos clubs de lectura que es va assistir com observadora, per permetre restar-hi.

I molt especialment a la meva tutora, pels consells i millores que ha proposat al llarg de la confecció d'aquest treball.

MOLTES GRÀCIES A TOTS

7. Abreviatures

Les abreviatures utilitzades en aquest treball són les següents:

- Associació Lectura Fàcil: ALF
- Central de préstec i serveis especials: CePSE
- Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya: COBDC
- Consorci per a la normalització lingüística: CPNL
- International Federation of Library Associations and Institutions: IFLA
- Lectura fàcil: LF

8. Annexos

8.1. Annex 1. Entrevista conductora del club de lectura fàcil

1. Relació del club de lectura amb la biblioteca.

- Quants clubs es realitzen a la biblioteca?
- Qui va impulsar la creació del club? (biblioteca, CPNL,...)

2. Objectius del club:

- Per què és fa el club de lectura?

3. Usuaris de lectura fàcil

- Qui conforme els clubs de lectura (tipologia d'usuaris = gent gran, immigrants...)?
- Procedència:
- Edat:
- Quina és la disponibilitat de temps lliure dels usuaris per assistir al club? (atur, jubilació...)
- La seva assistència és regular?
- Quin grau de formació tenen?
- Quin nivell de la llengua del club tenen?
- Quin és el nivell de la llengua del club?
- Considera que estan motivats (fan els deures, participen ...)?

4. Personal del club de lectura:

- És bibliotecari?
- És voluntari?
- Formació:
- Professió:
- Edat:
- Quan es va crear el club?
- Quina experiència té com a conductor (anys)?
- Segueix algunes directrius o pautes escrites per a la creació i/o bon funcionament del club?
Quines?

- Ha fet algun curs de formació sobre dinamització lectora?
Quin?

5. Fons documental del club de lectura

- Quines són els gèneres i les temàtiques dels llibres que s'han tractat al club durant l'últim any?
- Què creu que ha agradat més?

6. Descripció del club

- Els grups són oberts (inscripció lliure a tot tipus de públic) o tancats (el grup ja funciona en un altre àmbit, però es reuneix a la biblioteca), o mixta (el grup ja funciona en un altre àmbit i admet noves incorporacions)?
- En quin idioma es fa el club?
- Quants membres té el club actualment?
Considera que el nombre de participants és adequat?
- Quants membres poden assistir al club com a màxim?
I com a mínim?
- Hi ha llista d'espera?
- On es realitza el club de lectura?
Considera que el local és adequat?
- Quin dia de la setmana es realitzen les sessions?
En quin horari?
- Considera que l'horari de les sessions és adequat?
- Qui escull el llibre?
- Quina durada té el club (hora, hora trenta...)?
- Quina periodicitat té el club?
- Quan dura aproximadament la lectura d'un llibre?
- Amb quina anterioritat s'estableix el calendari amb l'hora, el lloc del club i el llibre que es llegirà?
- S'exigeix als usuaris una implicació activa en el procés d'aprenentatge lector?
Com?
  - continuació de la lectura a casa?
  - assistència regular a les sessions?

- Creu que seria útil exigir una assistència regular al club, i si els participants falten, que fos justificat (motius laborals, acadèmics..)?
- El llibre es llegeix íntegrament a la biblioteca o els participants el llegeixen a casa i posteriorment és comentat a la biblioteca?
- Posa deures?
Quins?
- Quines activitats realitza el club a part de la lectura del llibre i comentaris (com ho fa per activar la curiositat per la lectura dels usuaris)?

7. Aspectes tècnics

- La biblioteca disposa d'alguna eina d'avaluació per mesurar la satisfacció dels usuaris?
Quina?
Cada quan s'avalua (diàriament, setmanalment, al final del curs...) ?
- La biblioteca disposa d'alguna eina d'avaluació per mesurar la satisfacció del conductor?
Quina?
Cada quan s'avalua (diàriament, setmanalment, al final del curs...) ?
- Utilitza el treball en xarxa per comunicar-se amb les altres biblioteques que fan clubs de lectura?
Quin?
Com es porta a terme? (ex. per la voluntat del conductor)
Es porta a terme en horari laboral?
- Si té algun dubte, on s'adreça?
- S'exigeix als usuaris que s'inscriuen al club un nivell bàsic de la llengua oral?
- I escrita?
Qui ho determina?
- Es realitzar una valoració del nivell inicial de comprensió lectora dels assistents?
I a les persones amb demències o amb discapacitats intel·lectuals?
Quin instrument s'utilitza (qüestionari..) per mesurar-ho?
- S'ajunten en el mateix club els usuaris joves i els de la tercera edat que tenen problemes propis de l'edat (com la pèrdua progressiva de la memòria i la visió, la incomprensió de les idees centrals del text per la poca destresa lectora, etc.) però que tenen un mateix nivell de la llengua?
Proposta millora:

- El club es dirigeix a un públic concret o els usuaris s'apunten un cop publicitat el club?
- Com es dóna a conèixer el club als usuaris? (estratègies de difusió)

8. Resultats del club de LF

- Com són els resultats del club?
És una etapa transitòria dels usuaris? (aprenen a comprendre allò que llegeixen i després passen a utilitzar el fons general?)
- Els usuaris que no estudien la llengua del club i que només assisteixen al club aconsegueixen avançar?

8.2. Annex 2. Entrevista coordinadora del club de lectura fàcil

Préstec interbibliotecari

- Qui li subministra el préstec pels clubs de lectura a la biblioteca, la CEPSE o les biblioteques dipositàries de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona?
Quina biblioteca dipositària?
- Tots els lots de llibres estan formats pel mateix nombre?
Quants?
- Els llibres els porten a la biblioteca o s'han d'anar a recollir?
Qui va?
Preu?
- Quan de temps triguen els llibres en arribar?
- Amb quant de temps s'ha de demanar el llibre?
- Com es demanen (telèfon, correu electrònic)?
- Es demana el lot sencer de llibres encara que els participants siguin menys
- Quants títols hi ha per escollir?
- Pot escollir el llibre que vol?
- Què passa si es perd un llibre?
- Tots els lots de llibres estan complerts?
- Quan de temps poden tenir els llibres?
- Com funciona la renovació de títols?
És fàcil?

8.3 Annex 3. Guia per dinamitzar els clubs de lectura fàcil del CPNL

Guia per al conductor

Per començar / Preàmbul

- Escriure el nom en un paper i que quedi a la vista de tothom. Fer una presentació ràpida dels participants: només cal dir el nom i, si es vol, també la procedència.
- És convenient una primera intervenció informal (obligatòria sense que es noti), amb alguna pregunta molt general del tipus:

Heu llegit alguna altra versió del llibre?

Heu vist la pel·lícula que hi ha del llibre?...

Estratègies de repartiment de paraula

- Intentar que tothom intervingui en cada un dels temes que surtin o es proposin.
- Si el debat no és ordenat (amb torn d'intervenció i rèplica natural), o una persona interromp sovint, és important aplicar estratègies de torn com, per exemple, deixar un bolígraf o el llibre en posició avançada a la taula i retirar-lo quan s'hagi parlat, només fins que el debat torni a la normalitat.
També és possible establir un torn de paraula si el conductor veu que tots els participants volen parlar i no troben un ordre.
- És convenient no tallar una intervenció si no és molt necessari (desviació de tema). S'ha de respectar el ritme natural personal i deixar acabar les intervencions.

Dinàmica del grup

- No cal esgotar temes encara que el conductor cregui que no està tot dit, ni tampoc tallar-los encara que vagin per un camí no esperat.
- Cal que el conductor tingui uns temes de conversa ocults (quin és el paper del narrador, els personatges evolucionen al llarg de l'obra o són clixés, l'obra té una sola lectura o no...)Guió per a la sessió del grup (M. Freixanet)
- T'ha agradat?
- Què en saps de l'autor i de l'època?
- Argument del llibre.
- On passa l'acció?
- Com t'imagines que és el teu personatge escollit?
- Frases o paràgrafs que vols recordar.
- Aspectes o temes que vols comentar a les reunions del club.
- Quin personatge t'ha agradat més?
- Com pensa l'autor? Què ens vol dir?